12 ՅՈՒՆՎԱՐ 1995 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 3 (757)

Ազգ

Azg
armenian daily

Սենատոր Դոուլը Կոնգրեսում վաղը վերարծարծելու է Հայաստանի մարդասիրական միջանցքի հարցը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: ԱՄՆ-ի Սենատի հունվարի 13-ին բացվող նստաշրջանում հանրապետական մեծամասնության ղեկավար Ռոբերտ Դոուլը մտադիր է կրկին ակտիվություն դնել մարդասիրական միջանցքների վերաբերյալ օրինագծի: Այդ մասին այսօր հայտնեցին Հայկական անկախ մամուլ կենտրոնում: Այդ օրինագիծը ԱՄՆ-ի կառավարությանն արգելում է օգնել այն պետություններին, որոնք խոչընդոտում են երրորդ երկրներին մարդասիրական օգնության հասցմանը: Անցյալ տարի, երբ Քլինթոնի վարչակազմը մերժեց այդ օրինագիծը, սենատոր Դոուլը արդեն օրինակ բերել էր Թուրքիայի կողմից Հայաստանի շրջափակումը, հայտարարելով, որ անթույլատրելի է Թուրքիային 750 միլիոն դոլար տալ ամերիկացի հարկատուների գրպանից:

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Գազի մուտքը կտրուկ պակասեց

Բնակչությանը կտրվի 1 ժամ էլեկտրաէներգիա

Հունվարի 10-ից գազի մուտքը Հայաստան կտրուկ պակասել է: Ինչպես նշված է Ազգաբաղից ստացված հեռագրում, պատճառը գազի տարանցման սակագնի շուրջ Թուրքմենստանի, Ռուսաստանի Դաշնության եւ Ուզբեկստանի միջեւ ծագած տարաձայնություններն են: Նրանց միջեւ պայմանավորվածություն ձեռք բերվելուց հետո կվերսկսվի գազի մատակարարումը Հայաստան 1994 թ. դեկտեմբերի 2-ին Հայաստանի եւ Թուրքմենստանի միջեւ կնքված պայմանագրին համապատասխան: Հայաստանի կառավարության մամուլի ծառայության հաղորդման համաձայն, այդ առթիվ ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը հունվարի 11-ին հեռախոսազրույցներ է ունեցել Վրաստանի վարչապետ Օթար Պացացիայի, Թուրքմենստանի փոխվարչապետներ Վալերի Օչերտովի եւ Խալիկ Իշանովի հետ: Նույն օրը տեղի է ունեցել նաեւ կառավարման հանրապետական շտաբի արտակարգ նիստ, որը վարում էր փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը: Որոշվել է կրճատված գազի եւ մազութի հաշվին պահպանել կենսապահովման օբյեկտների լիարժեք գործունեությունը, այդ թվում բնակչության ջեռուցումը: Արդյունաբերությանը եւ բնակչությանը էլեկտրաէներգիա կմատակարարվի երրորդ ռեժիմով, որը նախատեսում է օրական մեկժամյա էներգամատակարարում բնակչությանը: Հանրապետության կառավարությունը միջոցներ է ձեռնարկում ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու համար:

ՀՀ ԿՄԾ

Ադրբեջանը փորձում է օգտագործե՞լ հրադադարը

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

Օրերս Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը տարածել է մի հայտարարություն, որի համաձայն Ղարաբաղյան հակամարտության գոտում, մասնավորապես Մարտակերտ-Շահումյան հատվածում նկատվում են ղարաբաղյան բանակի կենդանի ուժի եւ հարձակողական սպառազենի մեծ կուտակումներ: Միաժամանակ նշվում է, թե ղարաբաղյան ուժերը խախտում են կրակի դադարեցման վերաբերյալ համաձայնագիրը՝ նոր պահակակետեր գրավելով ճակատի այդ հատվածում: Այդ առնչությամբ ԼՂՀ պաշտպանության նախարարությունից տեղեկացնում են, թե հունվարի 11-ի դրությամբ ղարաբաղյան ուժերը գտնվում են դեռեւս անցյալ տարվա մայիսին կողմերի միջեւ համաձայնեցված բնագծերում եւ զինադադարի խախտման ուղղությամբ ոչ մի քայլ չեն ձեռնարկել:

«Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության հայտարարությունը բացահայտ սադրիչ բնույթ է կրում եւ չի համապատասխանում իրականությանը,- ասաց ԼՂՀ պաշտպանության բանակի հրամանատարի տեղակալ Սերժ Սարգսյանը: Ուշագրավ է, որ ադրբեջանական կողմը նման աղաստեղծ կացություն է տարածում բանակցությունների աշխուժացման ժամանակաշրջանում»: Պրն. Սարգսյանի կարծիքով, միջազգային հանրության ուշադրությունը շեղելու եւ դիմակայության գոտում իրավիճակն սրելու փորձերն ուղղված են Ղարաբաղի խաղաղական եւ տնտեսական կյանքում տեղի ունեցող դրական տեղաշարժերի ձախողմանը:

Մինչդեռ ԼՂՀ ռազմական փորձագետների կարծիքով, ութամսյա զինադադարը թույլ է տալիս ենթադրել, թե մոտ ժամանակներս հակամարտությունը ռազմականից վերջնականապես կտեղափոխվի դիվանագիտական բանակցությունների ոլորտ: Ըստ նույն աղբյուրների, առ այսօր գոյություն ունեն մի շարք գործոններ, որոնք կարող են խախտել հակամարտության գոտում ստեղծված ռազմախաղաղական փխրուն հավասարակշռությունը: Ըստ փորձագետների, ներկայումս ադրբեջանական հրամանատարությունը ռազմական շինարարության գիծ է վարում՝ հույս ունենալով ապագայում հասնել տարածաշրջանում գերազանցող ուժի դիրքերի: Նման հանգամանքը այն մտահոգությունն է առաջացնում, որ Ադրբեջանը, օգտվելով զինադադարից, նախկինի պես փորձում է ժամանակ շահել սեփական ուժերը համալրելու եւ Ղարաբաղում հարձակողական գործողությունները վերսկսելու նպատակով:

Տես # էջ 3

ԵՐԵՎԱՆ

Դաշնակցության դատը կսկսվի այսօր

Առայժմ հայտնի չէ, թե ով է լինելու պաշտպանողը

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Եւ այսպես, այսօր ժամը 11-ին հանրապետության Գերագույն դատարանում սկսվելու է Հայ հեղափոխական դաշնակցության դատավարությունը: Ինչպես հայտնի է, դեկտեմբերի 28-ի նախագահի հայտնի հրամանագրից հետո արդարադատության նախարարությունը հայց է ներկայացրել Գերագույն դատարան ՀՅԴ գործունեությունը Հայաստանում կասեցնելու վերաբերյալ: Դատավարությունը պատասխանելու է մեկ հիմնական հարցի՝ «կասեցնե՞լ», թե ոչ ՀՅԴ գործունեությունը: Գերագույն դատարանի անդամ Վարուժան Արեյանը, որն էլ վարելու է դատը, բնականաբար չցանկացավ բացել փակագծերը, ասելով որ, ըստ նրա, դա կարող է դատից առաջ հասարակական որոշակի կարծիք ստեղծել եւ ազդել դատավարության ընթացքի վրա: Ըստ ԳԽ պատգամավոր, ՀՅԴ անդամ, իրավական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Վլադ Բալայանի, դատավարության ընթացքում փորձ է արվելու ՀՅԴ գործունեության կասեցումը պատճառաբանել երկու հիմնական փաստարկներով՝ կուսակցության շարքերում արտասահմանյան քաղաքացիների առկայությամբ եւ կուսակցության ներսում գաղտնի զինված կազմավորումների գոյությամբ: Դատավարությունն ընթանալու է դռնբաց միանգամայն դեռեւս մինչեւ այն պահը, երբ անհրաժեշտություն կառաջանա հրապարակել գաղտնի փաստաթղթեր: Ըստ պրն. Բալայանի, դատավարության առաջին օրը հազիվ թե Գերագույն դատարանի շենքի առջեւ կազմակերպվեն ցույցեր եւ պիկետներ:

Հիշեցնենք, որ մի քանի օր առաջ ՀՅԴ Կենտրոնական կոմիտեի անդամների մամուլի ասուլիսի ժամանակ նրանք հայտարարեցին, թե ներկայումս ԱԱՊԿ մեկուսարաններում են գտնվում Դաշնակցության 20 անդամներ, որոնց մեծ մասի նկատմամբ պաշտոնական մեղադրանքներ առայժմ չեն առաջադրվել:

Արգելված թերթերը կփորձեն դիմել դատարան

ՆԱԻՐԱ ՄԱՄԻ[illegible]ՅԱՆ

Հայաստանի նախագահի դեկտեմբերի 28-ի հրամանագրից հետո, երբ կասեցվեց Հայ Հեղափոխական Դաշնակցության գործունեությունը, փակվեցին նաեւ այդ կուսակցության պաշտոնական լրատվության միջոցները, այդ թվում նաեւ այն թերթերն ու ամսագրերը, որոնց խմբագիրները ՀՅԴ անդամ են: Հայաստանի Գերագույն խորհրդի իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Վլադ Բալայանի ասելով, դրանով կոպտորեն խախտվել է ՀՀ մամուլի եւ զանգվածային լրատվության միջոցների մասին օրենքի 11-րդ հոդվածը, համաձայն որի օրգանը կամ պետք է լինի հիմնադիրը, կամ փակվի դատարանի որոշմամբ: Նրա կարծիքով, հրամանագրի հետ ոչ մի կապ չունեին «Նարք» հանդեսը, «Մոնե[illegible]» կամ «Ազատամարտ»: «Որ օրենքը խախտվել է, ակնհայտ է», - ասաց ԳԽ դաշնակցական խմբակցության անդամը.

Առայժմ հայտնի չէ, թե ի՞նչ քայլի են պատրաստվում դիմել վերոհիշյալ թերթերի խմբագրությունները: Ըստ որոշ աղբյուրների, նրանք կանգնած են դատարան դիմել՝ քննելու իրենց անօրինական փակման հարցը: Մյուս կողմից, առայժմ անօրինական հրատարակում հնարավոր չէ իրականացնել, քանի որ արգելված են այդ խմբագրությունների տեխնիկական միջոցները, փակված են խմբագրությունների շենքերը:

ՏԱՐԱԾՔ

Իսրայելը Արեւմտյան ափից ամբողջովին չի հեռանա

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՏԱՍՍ: Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինը այսօր մեկ անգամ եւս հաստատեց, թե Երուսաղեմը «հավիտենապես պատկանում է» Իսրայելի պետությանը եւ խոսք չի կարող լինել Արեւմտյան ափից Իսրայելի ամբողջական հեռացման մասին, հակառակ որ այնտեղ հաստատվել է պաղեստինյան ինքնավարություն: Այդ շրջանի հրեա բնակիչները երեկ մեծ ցույց էին կազմակերպել եւ գյուղատնտեսական մեքենաներով ներխուժել պաղեստինցի ագարակատերերի տարածքները, հարուցելով վերջինների զայրույթը եւ իսրայելական բանակայինների պատասխան շղթան:

Կիեւը մտահոգված է ռազմանավերի հանձնմամբ

ԿԻԵՎ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, [illegible]: Ինչպես հաղորդում է «Նեզա» լրատվական գործակալությունը, Ուկրաինայի ռազմածովային ուժերի մամուլի կենտրոնը հայտնել է, թե Սեւծովյան նավատորմի հրամանատարությունը Բալակլավայում (Ղրիմ, Սեւաստոպոլի մոտակայքում) տեղաբաշխված սուզանավերի խումբը հանձնում է Սեւաստոպոլի քաղաքային խորհրդի տնօրինությանը: Այս կապակցությամբ Ուկրաինայի ռազմածովային ուժերի հրամանատար փոխծովակալ Վլադիմիր Բեզկորովայնին նամակ է հղել Սեւաստոպոլի քաղաքային իշխանություններին, որում մտահոգություն է հայտնել զինվորական գույքը հանձնելու կապակցությամբ: Սեւծովյան նավատորմի գույքի բաժանման հարցը դեռեւս չի կարգավորվել ռուս-ուկրաինական բանակցություններում, իսկ Սեւծովյան նավատորմի հրամանատարությունն այն արդեն հանձնում է Սեւաստոպոլի քաղաքային իշխանություններին, որոնք, իհարկե, մտադիր են ստացվածը տրամադրել մասնավոր կառույցներին: Այս փաստը լուրջ անհանգստություն է առաջ բերել ուկրաինական զինվորական հրամանատարության մոտ:

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

ՌԱԿ-ը բողոքարկում է իր անվան... գողությունը

Այո, Հայաստանում կարելի է ամեն բան գողանալ, նույնիսկ կազմակերպության անունը: Ասվածի ապացույցն այն է, որ այդ գողությունը օրինականացվել է հենց պետական այն մարմնի կողմից, որի կոչումն իսկ օրինականության պահպանումն է, արդարության պաշտպանումը: Դա ՀՀ արդարադատության նախարարությունն է: Այս պարագայում խոսքը վերաբերում է Հայաստանի եւ Սփյուռքի ՌԱԿ շարքերից վտարված մի խումբ մարդկանց ստեղծած ծաղրանկարային կուսակցությանը, ում թիվ երեսուն չանցնելով որեւէ ամենից, փորձում է ՀՀ արդարադատության նախարարության օժանդակությամբ իր ներկայությունը ծածկել Ռամկավար Ազատական կուսակցության բարի անունով, կեղծ ռամկավարության եւ հանրահայտ ազատականության փետուրներով, մեր պատմական խառնաշփոթ խաղացող բարձրաստիճան ձեռքերի, նրանցից սկսած օգտվելու շահադիտությամբ...

Բնականաբար, նույնանուն այդ կազմակերպության գրանցումը դժգոհություն եւ բողոքի ալիք բարձրացրեց Հայաստանի եւ Սփյուռքի ՌԱԿ շարքերում ինչպես տարբեր ամբիոններով արտահայտվեց գրավոր թե բերանացի, սակայն ապարդյուն: Ուստի, այս անգամ պաշտոնական ձեւով, ՀՌԱԿ հանրապետական վարչությունը հանդես է եկել հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին եւ արդարադատության նախարար Վահե Ստեփանյանին հղված հետեւյալ նամակով, որում կցելով Ազգային ակադեմիայի Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի գիտական եզրակացությունը «ռամկավար ազատական» բառակապակցության իմաստի եւ պատկանելիության մասին:

Տես # էջ 2

ԱՇԽԱՐՀ

Փորտերն առաջարկում է ստեղծել Հայաստանին աջակցող կոմիտե

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: ԱՄՆ Կոնգրեսի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի համանախագահ Ջոն Փորտերը հունվարի 10-ին գործընկերներին դիմեց նամակով, որով առաջարկվում է Կոնգրեսին առընթեր ստեղծել Հայաստանին աջակցող կոմիտե, հաղորդում է Հայկական անկախ մամուլ կենտրոնը: Այն չի հանդիսանա Կոնգրեսի պաշտոնական հանձնաժողով: Դրա նպատակն է կազմակերպել միջազգային հանրության եւ ԱՄՆ-ի աջակցությունը Հայաստանում ժողովրդավարական հասարակության եւ շուկայական տնտեսության ստեղծման ջանքերին: «Մենք գիտենք, որ Հայաստանը շատ բարեկամներ ունի ԱՄՆ Կոնգրեսում: Կոմիտեն կարող է կարեւոր դեր խաղալ ի նպաստ Հայաստանի օրենսդիր եւ գործադիր աշխատանքի սատարման», - ասվում է կոնգրեսականի նամակում: Նախաձեռնության հեղինակներ, հանրապետական Ջոն Փորտերի եւ դեմոկրատ Ֆրենկ Պալլոնեի համատեղ հայտարարության համաձայն, կոմիտեն սերտորեն կհամագործակցի ամերիկահայ համայնքի հետ:

Գայդարը նախատեսում է հզոր ցույցեր եւ նույնիսկ հեղաշրջում

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՏԱՍՍ: Ռուսաստանի նախկին վարչապետ եւ առաջադիմական ղեկավար Եգոր Գայդարը մամուլի ասուլիսում կանխատեսեց, թե Չեչնիայում մղվող պատերազմը պատճառ է դառնալու Ռուսաստանում հզոր ցույցերի եւ նույնիսկ հեղաշրջման: Մյուս կողմից, Մոսկվայի կողմից երեկ հայտարարված հրադադարը մի քանի ժամվա կյանք ունեցավ: Այդ ընթացքում իրենց դիրքերն ամրապնդած չեչենների դեմ ռուսական զորքը կրկին հարձակվեց մայրաքաղաք Գրոզնիում: Բախումները կատարվում են կրկին հանրապետական պալատի մերձակայքում: Բազմահարկ շենքը ամբողջովին այրվել է: Չեչենների հրամանատարներից մեկը Ինտերֆաքս գործակալությանը հայտնեց, թե չեչենները մտադիր չեն զենքը վայր դնել:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ՌԱԿ

Նորբերտ Հայնցեն ՀՌԱԿ գրասենյակում

Երեքշաբթի, 11 յունուարի երեկոյեան, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչութեան գրասենեակ այցելեց Հայաստանում Գերմանիայի գործերի հավատարմատար պրն Նորբերտ Հայնցեն, որը ջերմ ու բարեկամական զրոյց ունեցաւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչութեան ատենապետ Ռուբէն Միրզախանեանի հետ:

Զրոյցի ընթացքում քննարկուեցին փոխադարձ հետաքրքրութիւն ներկայացնող հարցեր:

ՌԱԿ-ը բողոքարկում է իր անվան... գողությունը

Հայաստանի Հանրապետության նախագահ պարոն Լ. Տեր-Պետրոսյանին

ՀՀ արդարադատության նախարար պարոն Վ. Ստեփանյանին

Սկիզբը էջ 1

Շուրջ 100 ամյա պատմություն եւ այդ ամբողջ ժամանակաընթացքում հայերէն հնչողությամբ միայն իրեն հատուկ անվանում ունեցող «Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը» Հայաստանում որպես հասարակական քաղաքական կազմակերպություն գրանցվել է դեռեւս 4 տարի առաջ: Ընդսմին, «Ռամկավար Ազատական» անվանումն ունեցել եւ այժմ էլ ունի իր գործածության նեղ ոլորտը: Այն «Լիբերալ դեմոկրատական» բառակապակցության յուրօրինակ հայերէն պատճենումն է: Արտափակագծային «Ռամկավար Ազատական» եւ ներփակագծային «Լիբերալ դեմոկրատական» բառակապակցությունները լիովին համարժեք են եւ որեւէ փաստաթղթում դրանք միաժամանակ նշելը ոչ միայն անիմաստ է բովանդակային առումով, այլեւ չի փոխում իրերի դրությունը: Դա ակնհայտ է դառնում հատկապես այդ կուսակցության անվանումը ցանկացած օտար լեզվով թարգմանելիս: Այս փաստարկները թեեւ անհերքելի են հենց միայն ողջախոհության տեսակետից, բայց եւ հաստատվում են ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտի փորձագիտական եզրակացությամբ, որ կատարվել է մեր խնդրանքով (կցվում է):

Հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների մասին Հայաստանի Հանրապետության 1991 թ. փետրվարի 26-ի օրենքի 4 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն հասարակական քաղաքական կազմակերպության գրանցումը մերժվում է, երբ արդեն գրանցված է նույն անվանմամբ այլ հասարակական քաղաքական կազմակերպություն: Մինչդեռ ՀՀ արդարադատության նախարարությունը, ակնհայտորեն խախտելով օրենքի հիշյալ դրույթը, Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության գրանցումից ավելի քան 3 տարի անց նույն «Ռամկավար Ազատական (Լիբերալ դեմոկրատական)» անվանմամբ գրանցել է արհեստական մեկ այլ կազմակերպություն, որի հիմնադիրներն այդ անելիս հետապնդել են զուտ քաղաքական եւ այն էլ՝ անբարո նպատակներ:

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը գտնում է, որ ՀՀ արդարադատության նախարարությունը կատարել է քաղաքական պատվերներ, որը հակասում է նրա համար Սահմանադրությամբ եւ օրենքներով ամրագրված նպատակներին ու խնդիրներին եւ անհարիր է նրա անվանն իսկ:

Խնդրում ենք հանձնարարել ՀՀ արդարադատության նախարարությանը՝ օրենքով սահմանված ամենակարճ ժամկետում նոր եւ տարբերակիչ անվանմամբ վերագրանցել «Ռամկավար Ազատական (լիբերալ դեմոկրատական)» կուսակցությունը, որի խառնաշփոթ անվանումը տարակարծություններ է առաջացնում հանրապետության հասարակական քաղաքական կյանքում եւ միտված է Ռամկավար Ազատական ավանդական ազգային կուսակցության հեղինակազրկմանը:

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչություն

10.01.1995 թ.

Դարասկզբին, երբ ստեղծվեց լիբերալ դեմոկրատական ուղղության կուսակցությունը, այն անվանվեց ռամկավար ազատական: Անվան առաջին բաղադրիչը՝ ռամկավար, ծագում է հայ. ռամիկ բառից, որ նշանակում է «ժողովրդի հասարակ խավի ներկայացուցիչ, աշխատավոր դասի մարդ, գեղջուկ»: Հավաքական առումով այն նշանակում է «աշխատավոր խավ, գյուղացիություն»՝ այս առումով հակադրվելով ազնվականությանը: Ռամկավար ազատական կուսակցության հիմնադիրները ռամիկ բառին վերադրեցին ավելի լայն «ժողովուրդ» իմաստը, որից կազմված ռամկավար բառն ըստ էության դարձավ ժողովրդավար բառի համանիշը՝ գործածության նեղ ոլորտով, այն է՝ որպես տվյալ կուսակցության անվան բաղադրիչ: Անվան երկրորդ բաղադրիչը՝ ազատական, լիբերալ բառի պատճենումն է եւ դարձյալ գործածության նեղ ոլորտ ունի: Ըստ այսմ՝ ռամկավար ազատական անվանումը լիբերալ դեմոկրատական բառակապակցության յուրօրինակ հայերէն պատճենումն է:

Այն հարցին, թե՝ «Ռամկավար ազատական (լիբերալ դեմոկրատական) կուսակցություն» անվան մեջ փակագծային հավելումը հանդիսանո՞ւմ է արդյոք ամբողջ բառանվան փոփոխություն եւ, հետեւաբար, նոր բառային անվանական միավոր, կարելի է պատասխանել, որ արտափակագծային (ռամկավար ազատական) եւ ներփակագծային (լիբերալ դեմոկրատական) բառակապակցությունները լիովին համարժեք են: Որեւէ լեզվով թարգմանելու դեպքում փակագծային հավելումը ինքնըստինքյան դուրս է բաց թողնվի, որովհետեւ անհեթեթություն է, օրինակ՝ անգլերեն գրել liberal-democratic (liberal-democratic) party: Դրությունը չի կարող շտկել նաեւ ռամկավար բառը ժողովրդավար բառով փոխարինելը, քանի որ այլ լեզուների թարգմանելու դեպքում ժողովրդավար ազատական, ազատական ժողովրդավարական, ռամկավար ազատական կամ ազատական ռամկավարական բառակապակցությունները միարժեքորեն կլինեն liberal-democrat- այդ լեզուների համապատասխան ածանցավորմամբ:

Լեզվի ինստիտուտ

Արդեն մոտ երկու շաբաթ է անցել Հայաստանում ՀՅԴ գործունեության ժամանակավորապես կասեցնելու վերաբերյալ նախագահի հայտնի հրամանագրից հետո, եւ արդեն իսկ կարելի է խոսել դրա հասարակական արձագանքների մասին: Ինչ վերաբերում է հրամանագրի զուտ իրավական կողմին, ապա դա, ան-ընթերցողների հակառակ ոչ մի ստորակետ անգամ չի տալ», կամ «Նախագահն ինքը հայտարարեց, թե դաշնակցականների 90 տոկոսը կապված անգամ չունեն նման կառույցների գոյության վերաբերյալ: Այդ դեպքում ինչո՞ւ է հալածանքների ենթարկվում այդ նույն 90 տոկոսը»: Գոյություն ունի նաեւ տեսակետ, թե Հայաստանում այսօր

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հրամանագրի վերաբերյալ կարծիքները տարբեր են

շատ, բացառապես իրավաբանների խնդիրն է: Սակայն նման մի հեղինակավոր կուսակցության գործունեության կասեցումն այնպիսի խնդիր է, որ հազիվ թե հանրապետությունում գտնվի մեկը, որն անտարբեր լինի դրա նկատմամբ: Եւ երբ հանրապետությունում ներքաղաքական կյանքում բեւեռացումը շատ արագ տեղի ունեցավ աջ ուժերի դաշինքը շտապեց սատար կանգնել նախագահին, իսկ ընդդիմադիր պատգամավորներին միավորող Պատգամավորական ժողովը դատապարտեց նախագահի հրամանագիրը. ապա հասարակությունն այնքան էլ միանշանակ չընդունեց ՀՅԴ-ի գործունեության կասեցումը:

Իհարկե, հասարակության վերաբերմունքն այդ իրադարձության նկատմամբ առավել ճշգրիտ կարող է բացահայտել թերեւս միայն սոցիոլոգիական հարցումը: Եւ այնուհանդերձ գերիշխող տեսակետներն արդեն իսկ պարզ են: Նախագահի հրամանագիրը դատապարտելով հակվածները, ընդունելով հանդերձ, որ անընդունելի է, երբ Հայաստանում գործող որեւէ հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն ղեկավարվում է դրսից, շեշտը դնում են ամենայն հանրության կանխավարկածի խախտման եւ հրամանագրի իրագործման ընթացքում տեղ գտած բազմաթիվ օրինախախտումների վրա: Մեղադրանքները նման բնույթի են. «Բացասել խնդրեմ, թե ինչու է փակվել Միքայել Վարանդյանի տպարանը, երբ այն իր գործունեության ընթացքում ՀՀ օ-չկա անկախ դատարան, ուստի այնքան էլ չի կարելի վստահել դատարանի որոշումներին:

Մյուս կողմից, նախագահի հրամանագրին թիկունք տվողները այն կարծիքն են հայտնում, թե հանրապետության նախագահը ցանկացած պահի կարող է կասեցնել ցանկացած (նույնիսկ հարյուրամյա) կուսակցության գործունեությունը, երբ վերջինիս գոյությունը սպառնում է հանրապետության անվտանգությանը: Ըստ այդ տեսակետի, վերջին հաշվով սարսափելի ոչինչ տեղի չի ունեցել. բազմաթիվ երկրներում փակվում են բազմաթիվ կուսակցություններ, եւ աշխարհը դրանից չի կործանվում: Տարածված տեսակետ է նաեւ այն, թե նախագահն ինքը իրավունք ունի հակասել օրենքին հավասար հնարավորությունների. եւ երբ այլապես համարձակ դիմել է նման քայլի (ինչը կարող է խախտել Հայաստանի որպես ժողովրդավարական երկրի հեղինակությունը), ուրեմն իրավիճակն իսկապես չափազանց լուրջ էր:

Եւ այնուհանդերձ կա մի հարց, որտեղ գրեթե բոլորը համակարծիք են: Դա այն է, որ անկախ նրանից, թե արդարացի՞ են արդյոք նախագահի հրամանագիրն ու նրա ներկայացրած մեղադրանքները, թե ոչ, ամեն ինչ պետք է կատարվի օրինականության սահմաններում: Քանի որ քաղաքական հայածանքը ոչ թե որեւէ կուսակցության գործունեության արգելումն է, այլ դրա անօրինականությունը:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ամանորյա արձակուրդները քաղաքականության հետ կապ չունեն

ՀՅԴ գործունեությունը ժամանակավորապես դադարեցնելու վերաբերյալ նախագահի հրամանագիրը համընկավ Ծննդյան տոներին: Պարզ զուգադիպությո՞ւն էր դա, թե նախապես կատարված հաշվարկ, դժվար է ասել: Մի բան հստակ է՝ տոնական եռուզեռն ու ամանորյա հոգսերը զգալիորեն թուլացրեցին հրամանագրի հասարակական արձագանքը: Թերեւս դրան նպաստեց նաեւ այն հանգամանքը, որ տոնական օրերին զանգվածային լրատվության ոչ պետական միջոցները չէին գործում, եւ կրպակներում կարելի էր գտնել թերեւս միայն «Հայաստանի Հանրապետություն»: Այդ օրերին շատերը միմյանց հարցնում էին, մի՞թե նախագահի հրամանագրի հետ կապված լույս չեն տեսնում նաեւ «Ազգը», «Լրագիրը» եւ այլն: Իսկ մի քանի օր առաջ տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսի ընթացքում ՀՅԴ Կենտրոնական կոմիտեի անդամներն ուղղակի այն կարծիքը հայտնեցին, թե նախագահը կարողացավ հասնել նրան, որ հրամանագրի ստորագրումից հետո որոշ ժամանակ լույս տեսնի միայն «Հայաստանի Հանրապետութիւնը»:

Այս առթիվ գոյություն ունեցող թերասացություններն ու կասկածները փարատելու նպատակով անհրաժեշտ ենք համարում տեղեկացնել, որ դեռեւս նախագահի հրամանագրից մի քանի օր առաջ «Ազգ» եւ «Երկիր» թերթերի տնօրենների եւ «Լրագիր» թերթի գլխավոր խմբագրի միջեւ ձեռք է բերվել նախնական պայմանավորվածություն, որի համաձայն այդ օրաթերթերը դեկտեմբերի 30-ից հունվարի 9-ը չեն աշխատի՝ կապված Ամանորի եւ Ծննդյան տոների հետ: Այնպես որ, Ծննդյան տոներին գոնե 10 օր հանգստանալը մեր կարծիքով բոլորիս իրավունքն է եւ ոչ մի կապ չունի նախագահի հրամանագրի հետ: Ինչ վերաբերում է «Լրագիր» օրաթերթին, ապա մեր ունեցած տեղեկությունների համաձայն, վերջինիս հրատարակման ընդհատումը (հունվարի 10-ին եւ 11-ին) կապված է հիմնականում էլեկտրաէներգիայի անկանոն մատակարարումների հետ: Հուսանք, որ այդ հարցերն արագ կլուծվեն, եւ հասարակության համակրանքը շահած օրաթերթերից մեկը կը կշարունակի կանոնավորապես լույս տեսնել:

Ա.Բ.

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Իրան-Հայաստան. Ընդլայնվում են համագործակցության ոլորտները

Հունվարի 11-ին Երեւանում աշխատանքը սկսեց հայ-իրանական կապերի համակարգման եւ Իրան-Հայաստան հանձնաժողովների համատեղ նիստը: Իրանական պատվիրակությունը գլխավորում էր ԻԻՀ էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարար Մոհսեն Նուրբախշը. ՀՀ պատվիրակությունը՝ ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը: Նիստի ավարտին Գ. Հարությունյանը հայտնեց, որ քննարկվել են մեկ տասնյակից ավելի հարցեր, 20-ից ավելի պայմանագրերի ու համաձայնագրերի կնքման ընթացքը: Ըստ փոխնախագահի, Հայաստանի եւ Իրանի միջեւ հարաբերությունները նորմալ են զարգանում, չնայած քաղաքական, տնտեսական ու կազմակերպական բնույթի մի շարք դժվարությունների. ընդլայնվում են առեւտրական համագործակցության ծավալները: Գ. Հարությունյանը նշեց, որ երկու երկրների համագործակցության ոլորտներն են տրանսպորտը, տարանցիկ փոխադրումների կազմակերպումը, էներգետիկան, առողջապահությունը, գյուղատնտեսությունը, գիտությունը, կրթությունը, մշակույթը: Նիստում քննարկվել են նաեւ մասնավոր սեկտորի համագործակցության համար անհրաժեշտ իրավական դաշտի ստեղծման, դրանց գործունեության համար անհրաժեշտ կոնկրետ մեխանիզմների վերաբերյալ կոնկրետ մոտեցումների մշակման, անհրաժեշտ իրավական կոնսուլտատիվ մեխանիզմների ստեղծման հարցեր եւ այլն: Ըստ փոխնախագահի, երկու երկրները թեակոխել են արտադրա-տնտեսական հարաբերությունների ծավալման եւ երկարաժամկետ համատեղ ծրագրերի իրականացման փուլը: Գ. Հարությունյանը հայտնեց նաեւ, որ նախատեսվում է մի շարք տնտեսական փաստաթղթերի ստորագրում: Ծրագրվում է ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի առաջիկա այցը Թեհրան, որտեղ սպասվում է որոշ փաստաթղթերի ստորագրում:

ՆՏ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ե տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ ստանդարտը ՊՈՂԷՍ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայություն
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԿԱԼԻՖՈՌՆԻԱ

Ամերիկահայ երիտասարդները ձուլվո՞ւմ են

ԱՄՆ Կալիֆոռնիայի նահանգում բնակվում է կիսապաշտոնական տվյալներով (պաշտոնական վիճակագրությունը դեռ չի մշակել այսօրինակ ժողովրդագրության ավարտուն մեթոդներ), մոտ կես միլիոն հայ, հաղորդում է Կալիֆոռնիա նահանգից «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակից Թաթուլ Մանասերյանը: Նրա խոսքերով, Կալիֆոռնիայի հայերի 35 տոկոսից ավելին տարբեր պետական նպաստներ են ստանում, իսկ մեծահասակների գրեթե 90 տոկոսը ապահովված է պետական կենսաթոշակներով: Նպաստներ եւ կենսաթոշակներ ստացողների 72-75 տոկոսը աշխատում են տարբեր գործատեղերում: Ինչպե՞ս են աշխատում հայ գործարարները: Աննշան բացառությամբ հայկական խանութների, տարբեր գրասենյակների, գործատեղիների հիմնական հաճախորդներն ու պատվիրատուները հայեր են: Հայ համայնքը հայկական առեւտրի ու բիզնեսի գլխավոր սնուցողն է:

Արցախին եւ Հայաստանին միանվագ կամ օգնություն ցույց տալու գործողություններին մասնակցում է հայ ընտանիքների 20 տոկոսը: Դրամահավաքների մասնակիցները գրեթե միշտ նույն մարդիկ են: Ընդ որում հիմնական գումարը գոյանում է մոտ 2 տասնյակ հարուստների կամ հարուստ ընկերությունների նվիրատվություններից: Հայերի մնացած զանգվածը նախընտրում է իրենց հայրենակիցներին օգնել անմիջական կապերով:

Իսկ ի՞նչ կյանքով է ապրում հայ երիտասարդությունը: Հին ու նոր սերունդների միջեւ օրեցօր խորացող վեճերի անտեսվող հիմնահարցերի պատճառով այսօր երիտասարդությունը կտրված է հայապահպանման արժեքներից: Պատճառները.

1. Հայ երիտասարդների մեծ մասը եկեղեցի չի հաճախում, կորցնում է իր քրիստոնեական հավատքը: Նրանց մեջ դաղրելու փոխարեն եկեղեցին պետք է համագործակցի ծնողների հետ:

2. Հայ երիտասարդները գրեթե չեն կարդում հայկական լրագրեր, ընթերցանությունը ԱՄՆ-ում առանձնապես չի խրախուսվում, ամեն ինչ հասնում է տեխնիկայի միջոցով, իսկ անհրաժեշտ նյութեր նրանք կարող են գտնել ամերիկյան լրագրերում, որոնց որակը անհամեմատելիորեն բարձր է հայկականից:

3. Ըստ պաշտոնական վիճակագրության, զգալիորեն նվազել է հայկական վարժարաններ հաճախող աշակերտների թիվը եւ այսօր կազմում է հայ ազգի դպրոցականների 10 տոկոսը: Այսինքն, Կալիֆոռնիայի 50 հազար հայ ազգի աշակերտներից 45 հազարը հաճախում է ամերիկյան կրթօջախներ եւ միայն 5 հազարը հայկական՝ նյութական դժվարությունների եւ հայ ծնողների անտարբերության պատճառով:

Վերը նշվածները հանգեցնում են հայ ընտանիքի բարոյական արժեքներից հրաժարվելուն եւ հայ երիտասարդի ձուլմանը: Այժմ հայ երիտասարդության խառը մասը նախընտրում է խառը ամուսնությունը: Հաճախակի են դարձել երիտասարդների ոգելից խմիչքների ազդեցությամբ կամ անփութության պատճառով առաջացած ավտովթարները, հայ երիտասարդները վարակվում են սպիդով ու զոհվում դրանից: ՆՏ

Ադրբեջանը փորձո՞ւմ է...

Սկիզբը էջ 1

Դրա հետ մեկտեղ, ռազմական փորձագետների համոզմամբ, Ադրբեջանն այսօր կանգնած է ծանր երկընտրանքի առջեւ. մի կողմից խաղաղական լուծումները Բաքվում անկասկած խաչ գիտակցում են, որ Լեռնային Ղարաբաղը ընդմիշտ կորած է Ադրբեջանի համար, մյուս կողմից ադրբեջանական իշխանությունները, պարզ է, չի կարող հաշտվել այդ իրողության հետ՝ երկրին, որ Ղարաբաղի հայության ազատագրական շարժումը կարող է վարակիչ օրինակ ծառայել Ադրբեջանի ժողովուրդների, հատկապես գրեթե 800 հազարանոց բազմաթիվ զինված լեզգի բնակչության եւ շուրջ 300 հազար թալիշների համար: Ըստ փորձագետների, այս ամենը հասկանալի է դարձնում ադրբեջանական իշխանությունների դիրքորոշման անտեղի կարծրացումը բոլոր մակարդակի բանակցություններում:

Ջոնաթան Ռաժմանը «Գարդիան» թերթում գրում է, որ 1995 թվականին Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ միջազգային խաղաղապահ ուժերի տեղակայման (այս հարցը ԵԱՀԿ-ի կողմից հավանության է արժանացել 1994 թվականի դեկտեմբերի սկզբին տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ) խնդրի առնչությամբ մի շարք հարցականներ կան: ԵԱՀԿ որոշման համաձայն, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ հրադադարը պետք է վերահսկվի 8 հազարանոց ամսին Վիեննայում: 18 երկրներ, ներառյալ Խորվաթիան, Նորվեգիան եւ Թուրքիան, անձնակազմ եւ սարքավորում են առաջարկել: Մեծ Բրիտանիան իր կողմից մի ջոկատ է առաջարկել, սակայն ներադրում է, որ նա չի հրաժարվի հետագա միջամտությունից:

Բաքվի դիվանագետները վախենում են, որ այդ սցենարը կնմանվի աբխազականին, որտեղ մայիս ամսից Ռուսաստանի զորքերը վերահսկում են Աբխազիայի եւ Վրաստանի միջեւ հաստատված հրադադարը

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Ղարաբաղի խաղաղ նախաձեռնությունները բախվում են խոչընդոտների

զորքի կողմից: Սակայն, Ադրբեջանի պաշտոնական անձինք եւ Բաքվում գտնվող արեւմտյան դիվանագետները կասկածում են, որ ԵԱՀԿ-ն խելամտես մտադիր է բերել զինված զորքեր տարակել Ադրբեջան, ինչպես նաեւ այն, որ կռվող կողմերը կհամաձայնեն այս պայմանի հետ: «Մենք դեռեւս հեռու ենք զինադադար հաստատելուց», հայտարարել է Թոֆիկ Սուլեյմանովը Ադրբեջանի ԱԳՆ-ում տեղի ունեցող բանակցությունների ղեկավարը: Նա ասել է, որ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը կարող է որոշվել միայն այն բանից հետո, երբ Հայաստանը դուրս կբերի իր զորքերը Ադրբեջանից եւ ադրբեջանական փախստականները կվերադառնան իրենց տները: «Մենք չենք կարող թույլ տալ միջազգային ուժերի կողմից իրականացվող երկրորդ կամ գծման օրինականացումը», հայտարարել է նա:

Անհամար դրության մեջ զգալով իր գործընկերներին Բուդապեշտի հանդիպման ժամանակ նախագահ Բիլ Քլինթոնը հայտարարել է, որ Ռուսաստանին առաջարկվել է հրամանատարության զոհի տարակել խաղաղապահ զորքերի մոտ 50 տոկոսը, քիվ, որ մերժում են Ադրբեջանն ու Թուրքիան վախենալով Ադրբեջանի սահմաններում Ռուսաստանի զորքերի մշտական ներկայությունից: Զորքերի տեղակայման շուրջ բանակցությունները կանցկացվեն հաջորդ միջազգային դիտորդների խորհրդանշական ներկայությամբ: «ԵԱՀԿ-ն ցանկանում է իրականացնել այս սցենարը, այդպես ռուսները իրենց ձեռքը կվերցնեն այդ տարածաշրջանը», ասել է Բաքվի դիվանագետներից մեկը: «Սակայն ցանկանո՞ւմ են արդյոք արեւմտյան երկրները Չեչնիայից եւ Բոսնիայից հետո գործ ունենալ Ադրբեջանի հետ»: Բաքվի դիվանագետներն այս խնդրի լուծման առավել հնարավոր տարբերակ են համարում այն որոշումը, որը չի փոփոխի Ադրբեջանի սահմանները: Ղարաբաղին կտրվի ինքնավարություն Ադրբեջանի սահմաններում եւ հաղորդակցային միջանցք Հայաստանի հետ: «Լեռան գագաթին նստած ինչ-որ 20 հազ. հայեր չեն կարող սպառնալ անկախությանը», այսպես է արտահայտվել ադրբեջանական դիվանագետներից մեկը: Սեպտեմբերին ամերիկյան ընկերությունները մտել են կոնսորցիումի կազմի մեջ «Բրիթիշ Փեթրոլեումի» ղեկավարությամբ, որոնք Ադրբեջանի հետ ստորագրել են նավթային համաձայնագիր 7 մլրդ դոլլար գումարով, սա նախկին ԽՍՀՄ-ի ամենախոշոր համաձայնագիրն է: Բաքվում գտնվող արեւմտյան դիվանագետն ասել է, որ «Ադրբեջանցիները պարզապես կլինեն ասել են, որ երբ մենք օգնենք իրենց դադարեցնել պատերազմը, այդ կարող ենք նավթ ունենալ»: ՆՏ

ՉԵՉՆԻԱ

Ռուսների հարձակումից ընդհանուր հաշվով զոհվել է 3000 չեչեն

Վլադիկավկազի հոսպիտալը լեփ-լեցուն է վիրավորներով

Չեչենական իրադարձությունների սկզբից մինչեւ 1995 թ.-ի հունվարի 10-ը, ըստ նախնական հաշվարկների, ռուսական բանակի կողմից ոչնչացվել են չեչենական մեծարիվ զորամիավորումներ, սպանվել են 3000 չեչեն զորահայիններ: Բազմաթիվ զոհեր է տվել նաեւ ռուսական բանակը, մեկ ամսվա ընթացքում Գրոզնիում զոհվել են 256 ռուս զինվորականներ: Ռուսական բանակի հրամանատարության տվյալներով այժմ Չեչնիայում օրական զոհվում են շուրջ 20 ռուս զինվորականներ:

Ըստ «Նեզա» գործակալության հաղորդման, Վլադիկավկազի հոսպիտալում, որտեղ բերվում են ռուս չեչենական ռազմաճակատում վիրավորվածները, որեւէ տեղեկություն ստանալ նրանց մասին լրագրողները չեն կարող դանում, քանի որ փաստացիորեն հոսպիտալը մեկուսացված է մամուլից: Բարձրաստիճան զինվորականները արգելը պատճառաբանում են ՌԴ զինված ուժերի ռազմաբժշկական վարչությունից ստացված իբր գոյություն ունեցող հրահանգով, սակայն չեն ներկայացնում հիշյալ փաստը հաստատող որեւէ փաստաթուղթ: Հոսպիտալի մոտ մշտապես հերթապահում են հատուկ ծառայությունների աշխատակիցները:

Հոսպիտալի աշխատակիցներից մեկի հաղորդած տեղեկությունների համաձայն, հոսպիտալի բոլոր աշխատակիցները լռության պահուն պահել ստորագրություն են տվել: Միեւնույն ժամանակ Բեսլան քաղաքի օդանավակայանից գրեթե ամեն օր դուրս են բերվում ռուս զինծառայողների դիակներ: Երբեմն դրանք հաշվվում են տասնյակներով: ՓԱՍՏ, ՆՏ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանը կրճատում է էներգակիրների վաճառքը ԱՊՀ երկրներին

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: 1995 թ. Ռուսաստանը կկրճատի էներգակիրների վաճառքը ԱՊՀ հանրապետություններին: ՌԴ կառավարության այս որոշումը բացատրվում է այդ հանրապետությունների ունեցած պարտքի առկայությամբ: ԱՊՀ հանրապետությունները Ռուսաստանին պարտք են շուրջ 8 տրիլիոն ռուբլի: Այսուհետ ԱՊՀ հանրապետություններից էներգակիրների համար կպահանջվի 100 տոկոսանոց կանխավճար: Իսկ Ռուսաստանը գերադասում է էներգակիրները վաճառել Արեւմուտքին՝ իր տարադրամային ֆոնդերը ընդլայնելու նպատակով:

Վարորդներն ադրբեջանա-իրանական սահմանը կանցնեն առանց այցագրի

ԲԱՔՈՒ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի եւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտաքին քաղաքական գերատեսչությունների պայմանավորվածության համաձայն, հունվարի 10-ից երկու երկրների բեռնատար ավտոմեքենաների եւ ավտոբուսների վարորդները առանց այցագրի կարող են հատել իրանա-ադրբեջանական սահմանը, անկախ անձնագրի տեսակից: Ինչպես հայտնեցին Ադրբեջանի ԱԳՆ-ում, այդ միջոցառման նպատակն է դյուրացնել հանրապետության եւ մերձավոր արտասահմանի միջեւ ավտոտրանսպորտային հաղորդակցությունը: Դա թույլ կտա բարելավել Նախիջեւանի Հանրապետության պարենավորումը եւ առաջին անհրաժեշտության ապրանքների առաքումը:

ՌԻԳԱ

Եվրոպական միության ընդլայնումը մեծ ծախսեր է պահանջում

ՌԻԳԱ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մեկօրյա այցով Լատվիա է ժամանել Եվրախորհրդարանի պատվիրակությունը: Այցի նպատակն է ծանոթանալ Լատվիայի իրադրությանը եւ քննարկել հանրապետությունում տեղի ունեցող գործընթացները: Լատվիայի Սեյմի պատգամավորական ֆրակցիաների հետ հանդիպման ժամանակ Եվրախորհրդարանի պատվիրակությունը հետաքրքրվում էր Լատվիայի արտաքին, ինչպես նաեւ պաշտպանական եւ ներքին քաղաքականությամբ, տրանզիտի եւ փոխադրումների հետ կապված հարցերով:

Սեյմի լրատվական ծառայության հաղորդման համաձայն, Լատվիայի Սեյմի նախագահ Անատոլի Գորբունովի հետ հանդիպման ընթացքում Եվրախորհրդարանի պատվիրակության անդամները հետաքրքրված էին Բալթիկ ծովի ավազանի երկրների համագործակցությամբ: Նրանց խոսքերով, Եվրամիության մեջ նոր երկրների ընդգրկումը լրացուցիչ ծախսեր կպահանջի այդ կազմակերպությունից: Այս կապակցությամբ պատվիրակությունը նշել է, թե անհրաժեշտ է, որ պետությունները համագործակցեն ոչ միայն եվրոպական կառույցների շրջանակներում, այլեւ տարածաշրջանում, ինչպես նաեւ զարգացնեն երկկողմանի միջպետական հարաբերությունները: Գորբունովը իր հերթին նշել է, որ հունվարի վերջերին կքննարկվի Եվրախորհրդի կազմում Լատվիայի ընդգրկման հարցը:

ԹԲԻԼԻՍԻ

Վրաստան. Լեոնիդ Կուչմայի այցն ավարտվեց

ԹԲԻԼԻՍԻ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ հանդիպման ժամանակ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման գոհունակություն հայտնեց իր պաշտոնական այցի արդյունքների եւ տնտեսական համաձայնագրերի ստորագրման կապակցությամբ: ՄՆԻ գործակալության հաղորդման համաձայն, երկու պետությունների ղեկավարները ... Չեչնիայի վերաբերյալ հայտարարության, ուստի ընդգծվում է, որ Չեչնիայի ճգնաժամը Ռուսաստանի ներքին գործն է, բայց Վրաստանը եւ Ուկրաինան Ռուսաստանի ղեկավարության ուշադրությունը հրավիրում են այն հանգամանքի վրա, որ ճգնաժամը դուրս է եկել բռնության սահմաններից: Կուչման եւ Շեւարդնաձեն ստացան են արտահայտել զինված դիմակայության առաջացրած բազմաթիվ զոհերի եւ ավերածությունների կապակցությամբ: Հայտարարության մեջ ափսոսանք է արտահայտվում այն առնչությամբ, որ հակամարտությունը շարունակում է ծավալվել, ինչպես նաեւ դրա շուտափույթ խաղաղ լուծման հույս է հայտնվում:

Լեոնիդ Կուչմայի Վրաստան կատարած այցի ընթացքում ստորագրվել միջկառավարական 6 համաձայնագիր եւ պայմանագիր Ուկրաինայի ու Վրաստանի համագործակցության, տնտեսական եւ ռազմական գործերում իրավական օգնության եւ կազմակերպական հարաբերությունների շուրջ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

5000 հայ Շվեյցարիայում

Շվեյցարիայում ներկայումս բնակվում է 5 հազ. հայ, որոնք սփռված են երկրի տարբեր շրջաններում՝ ֆրանսախոս (հատկապես Ժնեւ), գերմանախոս (Ցյուրիխ, Բեռն, Բրոգլինգեն, Բիլ) եւ իտալախոս (Լուգանոյի շրջան): «Նոյյան տապանի» բողբոջը Ժնեւից հաղորդում է, որ Շվեյցարիայի հայկական համայնքը բաղկացած է արեւելյան տարբեր երկրներից գաղթած հայերից, որոնց թվում կան ձեռնարկատերեր, բժիշկներ, գործարարներ, արվեստագետներ: Յուրաքանչյուր շրջանի համայնքն ունի իր մշակութային ու մարզական միությունները: Գործում է 1 երգչախումբ եւ 2 պարախումբ: Ժնեւում գործող Հայկական եկեղեցու օժանդակ տիկնանց կազմը հրատարակում է երկլեզու (հայերեն ու ֆրանսերեն) «Արձագանք» ամսաթերթը, որն առաքվում է երկրի բոլոր հայ ընտանիքներին: Քաղաքի Թրուան արվարձանում գտնվող Ս. Հակոբ եկեղեցու մոտ կառուցվում է «Հայ կենտրոնը», որտեղ ծրագրվում է բացել հայկական դպրոց: ՆՏ

Լրացավ Փարաջանովի ծննդյան 70 տարին

ԵՐԵՎԱՆ, ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Հունվարի 9-ին լրացավ Սերգեյ Փարաջանովի ծննդյան 70 տարին: Փարաջանովի թանգարանի տնօրեն Զավեն Սարգսյանը հայտնեց, որ հնայած վարպետի հոբելյանը չնշվեց հանդիսավոր պայմաններում, սակայն թանգարանի աշխատակիցները եւ Փարաջանովի բարեկամները՝ օպերատոր Ալբերտ Յավուրյանը եւ ազգագրագետ Լեւոն Աբրահամյանը այցելեցին Փարաջանովի շիրիմին՝ համեստ մի արարողությամբ նշելով այս կարեւոր տարելիցը:

Մոռացված պատերազմ

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: «Ծրանս 3» հեռուստաալիքի «Լա Մարշ դյու Սիեկլ» հաղորդաշարին մի շարք հանրաճանաչ քաղաքական գործիչներ Ժան Ծրանսուա Դենյոյի մասնակցությամբ նմանություն են արել ներկա քաղաքական իրավիճակը, որի ժամանակ բոլորովին անակնկալ կերպով հիշվել է Ղարաբաղի պատերազմը: Այնուհետեւ ցուցադրվել է Լ. Նիկոլյանի պատրաստած ժապավենը, որը ոչ այնքան պատերազմին էր վերաբերում, որքան շեշտը դնում էր Հայաստանում արմատացած մաֆիայի, նորօրյա հարուստների եւ խաղատներում հասակին դրամներ նետողների վրա: Ինչ վերաբերում է Ղարաբաղին, ներկայացված կադրերը ժամանակավրեպ էին եւ ամենեւին հստակ գաղափար չէին տալիս ներկա կացության մասին: Ցուցադրումից հետո ներկաները ուշադրություն հրավիրեցին այն հանգամանքի վրա, թե պատերազմական իրավիճակները էլ ավելի են խճճվում մաֆիայի:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ազգային

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր, գրեթէ երեք ամիս վերջ պիտի կատարուի Ս. Էջմիածնի մէջ նորընտիր կաթողիկոսի ընտրութիւնը: Քանի կը մօտենայ այդ թուականը, հետզհետէ կը շեշտուի յուզումը մեր ժողովուրդին մօտ: Քանի որ մեր եկեղեցին ժողովրդավար եկեղեցի մըն է, բնականաբար ժողովուրդն ալ կը սպասէ որ լայն տեղեկութիւններ տրուին իրեն: Դուք անցեալ ամիս դարձեալ աստնատեսեցիք ԳՀԽ-ի վերջին ժողովին, կը հաճի՞ք մեզի ըսել, թէ վերջին ժողովի օրակարգին վրայ ի՞նչ հարցեր կային:

- Նախ կանխեմ, ըսելով, որ Գերագոյն հոգեւոր խորհուրդը, Տեղապահի նախագահութեամբ, իրաւասու չէ որեւէ նոր որոշում տալու: Ան հանգամանօրէն միայն ի գործ կրնայ դնել Ազգային երեսփոխանական ժողովին կողմէ երկիցս պատշաճեցուած կանոնադրութիւնը: Այդ կանոնադրութեան սահմաններուն մէջ անշուշտ միակ զոր ծը զոր պիտի կատարենք եւ արդէն կը կատարենք, ճշդել է իւրաքանչիւր թեմի եւ պատրիարքութեան պատգամաւորնե-

- Բնակչութեան թիւերն են: Քանի որ իւրաքանչիւր 25000 բնակչութեան մէկ պատգամաւոր պիտի ընտրուի, մեզի համար բնակչութեան թիւն է, որ կարեւոր է: Միաւասին Գերագոյն հոգեւոր խորհուրդի աշխատանքը այս գետնի վրայ է: Այլապէս մենք ուրիշ ոլորտում չենք կրնար ներկայացնել: Օրինական իրաւունքը չունինք: Ընտրութեան ձեւն ալ հետեւեալն է. նախ պիտի արձանագրուին թեկնածուներու հինգ անուններ: Ապա այդ հինգ թեկնածուներէն այն երեքը, որոնք բարձրագոյն քուէները պիտի ստանան, տեղ պիտի գրաւեն երեքներու ցանկին վրայ: Յետոյ է, որ այդ երեք թեկնածուներէն մէկը կաթողիկոս պիտի ընտրուի: Ան սակայն խորհրդատուական գեղեցիկ օրէնք մըն է: Կը նշանակէ, թէ թեկնածուները ազգային երեսփոխանական պատգամաւորներու կողմէ է որ երեւան պիտի հանուին:

Սա ալ ըսեմ, որ ընտրութիւնները շատ յաճախ սպասուածէն տարբեր ար դիւնք կրնան տալ: Անցեալի մէջ ալ պատահած է յաճախ: Կ՚ուզեմ օրինակ մը համար յիշեցնել, որ Իզմիրլեանէն ընթացքին ներսի եպիսկոպոսները իրարու հետ անհամերաշխ մնացին եւ չկրցան տեղապահի մը անուան վրայ կեդրոնանալու: Արդիւնքն այն եղաւ, որ դուրսինները կանչուեցան եւ դուրսէն մէկը ընտրուեցաւ: Քուէները գրուեցան: Իսկ հիմա, օրինակի համար վերջին անգամ, երբ շաբաթ մը Ս. Էջմիածին մնացի, բնաւ այդպիսի հարցի մը գոյութիւնը չնշմարեցի: Բայց անշուշտ կայ կէտ մը, զոր պէտք է նկատի առնենք: Էջմիածինն ու Հայաստանը նոր միջավայր մըն է դուրսէն գացողին համար: Դուրսէն գացողը մեր Հայաստանի ժողովուրդը չի ճանչնար, ժողովուրդին հոգեբանութիւնն ալ չի ճանչնար, անոնց լեզուն չի կրնար խօսիլ: Չմոռնանք որ վախճանեալ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսը 39 տարի ապրեցաւ Հայաստանի մէջ, բայց արեւելահայերէն չէր կրնար տակաւին խօսիլ: Պիտի ըսենք թերեւս, որ ընտրուած կաթողիկոսը ամբողջ հայ ժողովուրդին կաթողիկոսն է, ուստի արեւելահայ կամ արեւմտահայ բարբառը այնքան կարեւոր չէ, սակայն Էջմիածինը, կամ Հայաստանը այն միջավայրն է, ուր ինքը տեւապէս

- Քիչ առաջ ըսի արդէն: Յաճախ պատահած է, որ տեղապահ ընտրուողը կաթողիկոս չէ ընտրուած: Մեր մօտ ալ նոյնը պատահած է: Կրնանք յիշել Սոլախեան տեղապահին օրինակը: Քիչ առաջ յիշեցի Գէորգ Ե.ի ընտրութեան պարագան: այդ ընտրութեան նախօրեակին Գէորգ Ե. տեղապահ չէր: Տեղապահը ուրիշ եպիսկոպոս մըն էր: Տեղապահի հարցը ուրեմն կանխաւ կատարուած իրողութիւն մը չենք կըր նար ընդունիլ:

- **Այստեղ պէտք է խօսինք ուրիշ փափուկ հարցի մը մասին ալ՝ տարիքի հարցը: Ըստ ձեզի, ո՞րն է նախընտրելին: Տարիքոտ եւ փորձառո՞ւ ըլլայ, թէ ոչ երիտասարդ եւ տակաւին որոշապէս անփորձ: Մէկը փորձուած է, իսկ միւսը անակնկալներով լեցուն:**

- Անշուշտ տարիքի հարցը մը կայ: Տարիներու փորձառութիւնը որոշ դեր մը ունի: Բայց պէտք է նկատի առնենք, որ չորս հինգ տարին անգամ մը կաթողիկոսական ընտրութիւն ընելը ճիշդ պիտի չըլլայ: Շարունակ փոխանցման շրջան մը մեզ կրնայ դժուար կացութեան առջեւ ձգել: Անշուշտ ես միայն մէկ կան, որոնք ինծի պէս կը մտածեն իր մասին: Բայց անշուշտ հարցն այն է, որ ան արդէն հանգամանք մը ունի, աթոռ մը կը ներկայացնէ, ուստի անոր թեկնածութիւնը իմ կարծիքով պէտք է դրուի այն ատեն միայն, երբ վստահ պիտի ըլլանք, թէ պիտի ընտրուի: Ես անձնապէս համաձայն չեմ որ մի միայն որպէս պարզ թեկնածու, պարզապէս փորձի համար այդ անունը դրուի թեկնածուներու ցանկին մէջ: Վստահ եմ, որ ինք ալ արդէն նոյնը պիտի մտածէ:

- **Ըսել կ՚ուզէք, որ այդ անունին արժանապատուութիւնը լաւագոյնս պէտք է պաշտպանուի եւ կաթողիկոսի մը հեղինակութիւնը չվնասուի:**

Իսկ եթէ արդէն ընտրուի, արդէն դուք այդ է որ կը հարցնէք, ըսեմ որ աւելի առաջ այդպիսի նախընթաց մը չէ ունեցած Հայաստանեայց եկեղեցին: Նոյնիսկ երբ 1441ին աթոռի փոխադրութիւն եղաւ Սիսէն դէպի Էջմիածին, բուն կաթողիկոսը Սիս մնաց: Ուստի, Էջմիածին նոր կաթողիկոս մը ընտրեց: Մինչեւ այսօր Սիսի կաթողիկոսի մը Էջմիածնի կաթողիկոս չէ ընտ-

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Կաթողիկոսական մօտալուտ ընտրութեան առիթի

«Եթէ ներքին թեմերը միանան մէկ անձի վրայ, կը զօրանայ Գարեգին Սրբազանի ընտրութեան հաւանականութիւնը»

Զրոյց Թուրքիոյ հայոց պատրիարք Ամեն. Տ. Գարեգին արք. Գազանճեանի հետ

Ամենայն հայոց հայրապետի մոտալուտ ընտրությունն այս անգամ ճակատագրական բնույթ է ունենալու: Հակառակ այս իրողության, զարմանալի լռություն է պահպանվում հատկապես մեր եկեղեցականների կողմից, նույնիսկ Հոգևոր գերագույն խորհրդի [illegible] նիստերից հետո, երբ, թվում է, [illegible] լուսաբանումների կարոտ մեր ժողովրդին՝ առնչված [illegible] մասին: Տիրող այս կացության մեջ, Անթիլիասի ներքին Նյու-Յորքի [illegible] թեմի առաջնորդ Մեսրոպ արք. Աշճյանը վերջերս հրատարակել է մի հատոր, լուսաբանելու փոխարեն ավելի շփոթ առաջացնելով [illegible] մտքերում: Այդ հատորը, որի վերնագիրն է «Էջեր Հայ եկեղեցու պատմությունից», ջանում է պատմական [illegible] և [illegible] լույսի ներքո արդարացնել [illegible] հերձվածը, որի վերացմանը այնքան անձկագին սպասում է մեր ժողովուրդը: Իմացել ենք նաև, թե [illegible] լույս է տեսել նաև մի հատոր [illegible] գիտությամբ, որի վերնագիրն է «Էջմիածին և Անթիլիաս. Հայ եկեղեցու ամբողջության հարցը»: Առիթ չենք ունեցել տեսնելու այն և հույս ունենք [illegible], որ ավելի [illegible] լինի, քան Աշճյան սրբազանինը:

Մամուլում տիրող համատարած լռության մեջ ողջունելի է Պոլսի «Մարմարա» օրաթերթի խմբագրապետ Ռոբեր Հատտեճյանի համարձակ քայլը՝ մեր բոլորի մտքերը չարչարող հարցերը հրապարակելով [illegible] Գարեգին պատրիարքի հետ ունեցած հարցազրույցում, որը լույս է տեսել «Մարմարայի» [illegible] 15-16 համարներում: Ոչ էական կրճատումներով ներկայացնում ենք այն մեր ընթերցողներին, սակայն հետևյալ զույգ նկատառումներով.

ա) երբ «Մարմարայի» խմբագրապետը հարց է տալիս Գարեգին Բ. կաթողիկոսի հավանական թեկնածության մասին, [illegible] կաթողիկոսի [illegible] Ս. Էջմիածնի այն աթոռի դեմ, որի դեմ [illegible] քաղաքական [illegible] այս հարցի առթիվ:

բ) Պրն. Հատտեճյանը երևի շատ լուրջ է ընդունել «համակարգիչների միջազգային ցանցի մի վրա հանդիպած անկետը», որն ավելի շատ կատակի բնույթ էր կրում: Անաամենայնիվ այնտեղ «ռամկավար շրջանակ» [illegible] գոյություն չունեն:

րու խօսան, այդ թեմերու եւ պատրիարքութեան շրջաններուն բնակչութեան համաձայն: Անշուշտ, քիչ մը դժուար հարց է, մանաւանդ արտասահմանի մէջ, ճիշդ կերպով ստուգել հայ բնակչութեանց թիւը: Պէտք է ըսել, որ այս ուղղութեամբ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի թեմերը շատ աւելի լայն դիւրութիւններ ունին, դիւրութիւններ՝ զորս մենք չունինք: Օրինակ, Հայաստանի մէջ 1 հոկտեմբերի վերջին վիճակագրութիւնը կայ: Այսինքն մարդահամար մը կատարուած է եւ այդ մարդահամարի շնորհիւ ստուգուած է, թէ իւրաքանչիւր շրջանի բնակչութիւնը ո՛րքան է: Պետական գրասենեակներէ ստուգեցինք, որ Հայաստանի այժմու բնակչութեան թիւը կը հասնի 3.600.000ի: Այս թիւին մէջ արտասահման մեկնածները չկան: Ռուսաստանի միւս տարածութիւններուն վրայ գտնուող հայ համայնքներուն ալ վիճակագրութիւններու եւ մարդահամարներու արդիւնքները խնդրեցինք: Այդ տուեալները տակաւին մեր ձեռքը չեն հասած:

- **Արտասահման մեկնած հայաստանցիները ներկայիս Հայաստանի մէջ քուէարկելու իրաւունք պիտի ունենա՞ն:**

- Անոնք նկատի պիտի չառնուին: Տեղւոյն վրայ ապրող ժողովուրդն է, որ պիտի քուէարկէ միայն: Նոյն ծածումով, մենք ալ անշուշտ Պոլիսէն արտասահման գաղթածներուն քուէները որպէս բացակայ պատգամաւորներու քուէ չենք կրնար գործածել: Այդ իսկ պատճառաւ Հայաստանի պարագան աւելի յստակ է, քան մեր արտասահմանինը: Անշուշտ, կ՚ուզեմ շեշտել սա կէտը, որ Ամերիկայէն եկած թիւերը քիչ մը չափազանցուած ըլլալու տպաւորութիւնը կը ձգէին:

- **Ուրեմն որոշ թիւեր արդէն Ս. Էջմիածին հասած են:**

- Անշուշտ, որ հասած են: Մենք այդ թիւերը չափազանցեալ գտնելով հանդերձ, յուզեցինք այդ մասին վիճակագրութիւններու տեղի տալ: Անշուշտ պիտի վստահինք տեղւոյն առաջնորդներուն եւ անոնց թեմական խորհուրդներուն տուած թիւերուն:

- **Այս թիւերը բնակչութեա՞ն թիւերն են, թէ պատգամաւորներուն թիւերը:**

վերջ կաթողիկոսական ընտրութեան երկու զօրաւոր թեկնածուներն էին Օրմանեան եւ Եղիշէ Եպիսկոպոս Դուրեան: Եկէք տեսէք, որ Գէորգ Ե.ը կաթողիկոս ընտրուեցաւ: Երբ Օրմանեանի կողմնակիցները փոխադարձութեան մէջ մնացին, Գէորգ Ե.ի խումբին միացան եւ դիրք գրաւեցին Դուրեանի դէմ: Այս կերպով Գէորգ Ե.ը ընտրուեցաւ:

- **Ըսել կ՚ուզէք, թէ միշտ պատրաստ պէտք է գտնուինք անակնկալներու:**

- Այո՛, անակնկալները միշտ կրնան պատահիլ: Խնդիրը՝ առաջին հինգ թեկնածուներուն մէջ տեղ գրաւելն է: Անշուշտ այսօր Հայաստանեայց եկեղեցւոյ բոլոր եպիսկոպոսները թեկնածու են: Որեւէ զատողութիւն գոյութիւն չունի:

- **Ուրեմն, քանի որ հարցը հոս հասած է, հարցնենք հետեւեալը: Ինչպէս բոլորս գիտենք, ընդհանրապէս կաթողիկոսական ընտրութիւններու նախօրեակին «ներսէն» եւ «դուրսէն»ի հարց կը ծագի սփիւռքի եւ ներքին սփիւռքի, կամ Հայաստանի ընտրելիներու կամ ընտրողներու միջեւ: Տրուած ըլլալով որ անցեալ անգամ տեղապահական ընտրութեան ընթացքին ես թէեւ կերպով արծարծուեցաւ այդ «ներսէն եւ դուրսէն»ի հարցը, ի՞նչ է ձեր տպաւորութիւնը: Այս անգամուան ընտրութեան ընթացքին այդպիսի մտայնութիւն մը, հակադրութիւն մը արդեօք նշմարելի՞ է, կամ նշմարելի կրնա՞յ ըլլալ:**

- Բացայայտօրէն այդպիսի բան չկայ: Տեղապահական ընտրութեան պիտի ապրի: Թերեւս նախընտրելի է, որ գոնէ այդ ժողովուրդին մօտիկ ապրած մէկը կաթողիկոս ըլլայ: Չեմ ըսեր, թէ ներսէն կամ դուրսէն պէտք է ըլլայ: Միւսը թող չհասկցուի: Բայց պէտք է որ միջավայրը լաւ ճանչցող մէկը ըլլայ ան, քանի որ ի վերջոյ մեր ժողովուրդին մեծամասնութիւնը հոն է այսօր: Հայաստանի եւ Ռուսաստանի մէջ ապրող մեր ժողովուրդին թիւը 6 միլիոնի կը հասնի: Մենք դուրսը 2 միլիոն իսկ չկանք:

- **Ուրեմն դուրսիններու քուէն ինքնաբերաբար այնքան ծանր պիտի չկշռէ, որքան ներսիններունը: Ներսիններուն կամքը պիտի իրականանայ:**

- Ասիկա ընտրութիւններէն վերջ է որ յայտնի պիտի դառնայ:

- **Սրբազան Հայր, անշուշտ դժուար է անուններով խօսիլ, չենք ուզեր անհատներ վիրաւորել, բոլորն ալ մեզի համար սիրելի դէմքեր են: Սակայն կարգ մը իրողութիւններ ալ կան, եւ այդ իրողութիւններուն վրայ հիմնուել կրնանք ծանրանալ որոշ անուններու վրայ: Որպէս գլխաւորագոյն թեկնածու, յիշուած անուններէն մէկն է Թորգոմ Պատրիարք Սրբազանին անունը եւ ընդհանրապէս կ՚ըսուի թէ, սխալ կամ ճիշդ կարծիք, չեմ գիտեր, կ՚ըսուի թէ այն անձը, որ տեղապահ ընտրուած է, մեծ հաւանականութեամբ կ՚ընտրուի նաեւ կաթողիկոս: Այս ըմբռնումը ճի՞շդ է, պատմութիւնը կ՚արդարացնէ՞ այս ըմբռնումը, թէ ոչ սխալ ըմբռնում մըն է եւ կարելի է սպասել անակնկալներու:**

ձայն կը ներկայացնեմ: Պատգամաւորական ժողովը արդէն նկատի կրնայ առնել բոլոր այս կէտերը: Վազգէն Ա. կաթողիկոս եթէ կրցաւ կարեւոր իրագործումներ ընել, տարիներու ընթացքին է որ կրցաւ ընել ատիկա: Որովհետեւ եթէ մէկը պիտի գայ եւ չորս հինգ տարուան կեանք պիտի ունենայ. Աստուած տայ, երկար կեանք ունենայ. այդ տարբեր հարց դժուար է: Այս տեսակէտէն փափաքելի է, որ գահակալին առջեւ ծառայութեան երկար շրջան մը դրուի:

- **Այսինքն ըսել կ՚ուզէք, արդէն աթոռին վարժուելու համար գոնէ քանի մը տարին անհրաժեշտ է:**

- Մանաւանդ եթէ ընտրուողը միջավայրին անծանօթ է: Ես յաճախ իմ օրինակս նկատի կ՚առնեմ: Ես եթէ պոլսահայ համայնքը աւելի առաջուց եւ այնքան լաւ ճանչցած չըլլայի, շատ կը դժուարանայի այս պաշտօնը ընդունելու:

- **Սրբազան Հայր, քանի որ անուններու վրայ կեցանք, ձեր կարծիքը կ՚ուզեմ ունենալ ուրիշ ուժեղ թեկնածուի մը մասին, կամ ուրիշ հոգեւորականի մը մասին, որուն թեկնածութիւնն ալ օրակարգի եկած է: Այդ անձն է Գարեգին Բ. Շնորհազարդ կաթողիկոսը՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ: Ես պատահմամբ անցեալները համակարգիչներու միջազգային ցանցի մէկ վրայ հանդիպեցայ անկէտի մը, որու ընթացքին մօտաւորապէս յիսուն քուէարկողներ, կէսը դաշնակցական շրջանակներէ միւս կէսը ռամկավարներ, իրենց քուէները կեդրոնացուցին Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի անուան վրայ: Անշուշտ չեմ գիտեր, թէ մեր եկեղեցիին ընդհանուր վերաբերումը ի՞նչ կ՚ըլլայ այսպիսի թեկնածութեան մը դիմաց: Դուք ի՞նչ կը մտածէք այս մասին:**

- Ես ալ գիտեմ, որ ո՛չ միայն արտասահմանի, այլ նաեւ Հայաստանի մէջ Գարեգին Կաթողիկոսի համակիրները բաւական մեծ թիւ մը կը կազմեն: Իմ կարծիքով այսպիսի թեկնածութիւն մը ուշագրաւ եւ գեղեցիկ թեկնածութիւն մըն է: Գարեգին Կաթողիկոսի տարիքն ալ յարմար է: Լաւ բարեմասնութիւններով օժտուած անձ մըն է: Բազմաթիւ եկեղեցականներ ալ

րուած: Եթէ ընտրուի, օծման արարողութեան պէտք պիտի չմնայ: Որովհետեւ ան արդէն օծուած է: Միմիայն ուխտը կ՚առնէ եւ 12 եպիսկոպոսներ իրենց ձեռքը կը դնեն անոր վրայ եւ պահպանիչ մը կ՚արտասանեն: Այսքան, եթէ ընտրուի:

- **Սրբազան Հայր, դարձեալ, քանի որ անուններու մասին կը խօսինք, ըսենք որ երրորդ գլխաւոր թեկնածու մըն ալ կայ, որ, անշուշտ ինչպէս բոլորս գիտենք, Արարատեան թեմի առաջնորդ Գարեգին արք. Ներսիսեանն է: Կ՚ըսուի թէ բաւական ուժեղ թեկնածու մըն է, կ՚ըսուի նաեւ, թէ ներքին թեմերու բոլոր քուէները անոր վրայ պիտի կեդրոնանան, նաեւ Գարեգին Սրբազան կը վայելէ սփիւռքի հայկական որոշ կազմակերպութիւններու վստահութիւնն ու աջակցութիւնը: Դուք ինչպէս կը տեսնէք այսպիսի թեկնածութեան մը պարագան:**

- Միայն այս տարի ես չորս հինգ անգամ Էջմիածին գացի եւ աւելի մօտէն ճանչցայ զինք, երբ տակաւին Վազգէն Վեհափառը կ՚ապրէր: Պէտք է ըսեմ, որ մեծ գործ կը կատարէ ան: Համայնավար կարգավիճակէն այսօրուան հասցնելով իր մթնոլորտը գտած Հայաստանի մէջ մեր ժողովուրդին կրօնական գետնի վրայ շատ բան կուտայ ան: Տակաւին վերջերս առաջնորդարանի միջոցներով գնեց սխալուական (պիոներական) երկու ճամբար, եւ հոն հաստատեց կրօնական դաստիարակութիւն: Անոր կողքին կրօնական երգչախմբեր կազմեց, որոնցմէ մէկը կազմուած է 8-12 տարեկան փոքրիկներէ, որոնք եռաձայն կ՚երգեն: Գլխիգործոց իրագործում մըն է: Յետոյ, օրինակի համար, այսօր Էջմիածին Խաղաղի համալսարանական ուսանողներու երթեւեկը ապահովելու համար Ամերիկայէն բարերարներ գտած է, եւ շաբաթը վեց օր օթոպիւսներ կը տրամադրէ անոնց: Անգամ մը հեռատեսիլի վրայ դիտեցի, թէ համալսարանի այդ աշակերտները երախտագիտական ի՛նչպիսի զգացումներով կ՚արտայայտուէին առաջնորդին մասին: Աւելցնեմ, որ ան կը զբաղի նաեւ զոհուած զինուորներու ընտանիքներու հարցերով: Առաջ

digitised by A.R.A.R.@

նորդարանի հինգ վեց համակարգիչներու շնորհիւ մօտէն կը հետեւի այս ոլիսի եւ այլ կարեւոր ընտանիքներու հարցերուն: Եւ ինչ որ զիս ամէնէն շատ խանդավառեց, այն էր, որ տեսայ որ մասնաւոր նկարիչներ հրաւիրուած էր, որպէսզի մեր գրչագիրներու հին արուեստը վերստեղծուի: Իսկ սեւանեան կղզիի վրայ փուլ եկած խանի մը շէնքեր առաջնորդը պետութենէն գնեց եւ հոն ալ էջմիածինէ դուրս նոր դպրեվանք մը բացաւ, ուր 45-50 ուսանողներ կան, որոնք կը պատրաստուին որպէս եկեղեցականներ: Այս հաստատութիւնն ալ կը գտնուի Գարեգին Սրբազանի հովանաւորութեան ներքեւ եւ անցեալ անգամ, երբ Վեհափառի յուղարկաւորութեան առթիւ գացած էի, ինծի խնդրեց որ ես կատարեմ այդ ուսումնարանին բացումը: Այդ դպրեվանքը կոչեցինք Վազգէնեան դպրեվանք: Անշուշտ այս բոլոր օրինակները, զորս կը բերեմ, մանրամասնութիւններ են, սակայն գաղափար մը կու տան անձին մասին:

– Ուրեմն ըսել կ՚ուզէք, որ Գարեգին Սրբազան եկեղեցական գործունէութեան քովն ի վեր գեղարուեստական, ազգային, եւ նաեւ մշակութային գետնի վրայ շինարար աշխատանք տանող հոգեւոր մըն է:

– Այո, եւ իր տարիքն ալ շատ յարմար է, 44 տարեկան է: Գիտէք, Վազգէն Կաթողիկոսն ալ 47 տարեկան էր, երբ ընտրուեցաւ: Անշուշտ կրկին չենք կրնար վճռական խօսիլ: Եթէ ներքին թեմերը միանան մէկ անձի վրայ, բոլորովին բացայայտ կը դառնայ, որ կը զօրանայ Գարեգին Սրբազան Ներսիսեանի ընտրութեան հաւանականութիւնը: Բայց նայինք, թէ այդ թեմերը ի՞նչպիսի դիրք մը պիտի գրաւեն, ամէն ինչ յայտնի կը դառնայ միայն ժողովի օրը:

– Սրբազան Հայր, հիմա գանք շատ աւելի կարեւոր կէտի մը: Դուք ըսիք, որ արդէն զանազան գաղութներ իրենց բնակչութեան թիւերը ճշդած են կամ ճշդած ըլլալ կը պնդեն: Պատգամաւորներու ընտրութեան կարգը հաւանաբար պիտի գայ մօտ օրէն: Այդ պատգամաւորները ի՞նչպէս պիտի ընտրուին: Ժողովրդական քուէարկութեա՞մբ, թէ ոչ նշանակովի:

– Պայման է որ ըստ Ազգային Երեսփոխանական ժողովի սահմանադրութեան, պատգամաւորները ժողովուրդին կողմէ ընտրուին, ո՛չ թէ որոշակի անձեր ըլլան: Մեր եկեղեցւոյ ըմբռնողութեան դէմ է պատգամաւորներու նշանակովի ընտրութիւնը: Անպայման պէտք է որ ժողովուրդը ընտրէ այդ պատգամաւորները: Մենք ալ հոս, որքան ալ դժուար ըլլայ, պիտի փորձենք նոյնը ընել: Արդէն այս օրերուն պիտի դիմենք կուսակցութեան, իմաց տալու համար թէ այսպիսի հարց մը կայ: Մեր մտածումը հետեւեալն է. որպէսզի կրկին թաղերէ նոր ներկայացուցիչներ չընտրուին, դարձեալ պաշտօնի կ՚ուզենք կոչել այն պատգամաւորները, որոնք մէկ անգամուան համար ընտրուած էին պատրիարքական ընտրութեան օրերուն: Այդ պատգամաւորական ժողովին միջնորդութեամբ կ՚ուզենք կատարել մեր՝ Իսթանպուլէն Ս. Էջմիածին երթալիք պատգամաւորներու ընտրութիւնը: Ասիկա [illegible] ժողովրդավար կեցուածք մըն է:

– Սփիւռքահայ թերթերուն մէջ դժբախտաբար արդէն սկսած են երեւիլ յօդուածներ, որոնք այն տպաւորութիւնը կը թողուն, որ կարգ մը շրջանակներու կամ հոգեւորականներու միջեւ արդէն իսկ ծածուկ պայքարներ կը մղուին կաթողիկոսական ընտրութեան համար: Դուք այդպիսի բան մը նկատեցի՞ք, կամ կը խորհի՞ք, որ մենք հանդարտ, ինչ որ ցանկալի է անշուշտ, հանդարտ ու համերաշխ ընտրութիւն մը պիտի ունենանք եւ կամ գոնէ ընտրութենէն ետք ճակատումներ եւ դառնութիւններ պիտի չմնան:

– Ամէն ընտրութիւն, ո՛չ միայն կաթողիկոսական, քաղաքական ընտրութիւն, նոյնիսկ միութենական ընտրութիւն, միշտ պայքարի տեղի կու տայ: Անշուշտ պէտք է գիտակից կերպով մօտենանք, որպէսզի ընտրութենէն վերջ, անգլիական ձեւով կարենանք ըսել. «մեռաւ թագաւորը, կեցցէ՛ թագաւորը»: Ցարդ, բարեբախտաբար, պայքար մը նկատելի չէ: Քիչ առաջ ձեզի յիշեցուցի Օրմանեանի եւ Գէորգ Ե.ի պարագան: Այդ շրջանին Դուրեանականները չդառնացան, դէմ չեկան Գէորգ Ե.ի ընտրութեան: Երբ Դուրեան Սրբազան Երուսաղէմի պատրիարք ընտրուեցաւ, Գէորգ Ե. շատ խանդավառ կերպով շնորհաւորեց զինք: Յետոյ, երբ հայ եկեղեցւոյ սահմանադրութիւնը կազմելու հարցը եղաւ, Գէորգ Ե. Դուրեան Սրբազանին դիմեց, անոր տեսակէտները խնդրելու համար: Փոխադարձ յարգանքի մթնոլորտ կար իրենց միջեւ: Ճիշդ կերպով ալ այս է: Ընտրուողը պէտք է օժանդակութիւն գտնէ բոլորէն: Չեմ կարծեր, որ եկեղեցական դասը ընտրուողին դէմ որեւէ դիմադրութիւն ցոյց տայ: Ժողովուրդն ալ անտարակոյս սիրով պիտի ընդունի այն թեկնածուն, որ պիտի ընտրուի: Սա թէ ինչու կը մտածեմ, թէ որեւէ անցանկալի վիճակ պիտի չստեղծուի ընտրութենէն առաջ թէ վերջ, քանի որ ընտրուողը մեծամասնութեան ձայնով պիտի ընտրուի:

– Նորընտիր կաթողիկոսին առջեւ ինչպիսի՞ հարցեր պիտի ծառանան Հայաստանեան այսօրուան դժուարին պայմաններուն մէջ: Կայ նաեւ եկեղեցական նոր կանոնադրութեան հարցը, որ կարծեմ կիսատ մնացած է Վեհափառին վախճանումէն առաջ: Այս հարցն ալ անմիջապէս օրակարգի պիտի գայ անտարակոյս:

– Այո՛, պիտի գան զանազան հարցեր: Ամէնէն առաջ պիտի գայ իրենց ներքին թեմերուն մէջ, այսինքն թէ՛ Հայաստանի եւ թէ Ռուսաստանի թեմերուն մէջ կրօնական գործունէութեան, կրօնական առաքելութեան ամէնէն կարեւոր հարցը, որ տարիներով անտեսուած կամ արգիլուած էր այդ երկիրներուն մէջ: Ասիկա նորընտիր կաթողիկոսին ամէնէն մեծ աշխատանքը պիտի ըլլայ: Արտասահմանի մասին ալ կրնան գոյութիւն ունենալ փոքր հարցեր, որոնք պիտի զբաղեցնեն նոր կաթողիկոսը: Գալով եկեղեցական կանոնադրութեան, ասիկա դժուար հարց մըն է: Օրինակ, մենք մեր կանոնադրութիւնը ունինք, մեր երկրին համար անշուշտ: Երուսաղէմի պատրիարքութիւնը իբրեւ միաբանութիւն, իր կանոնադրութիւնը ունի: Երբ Աւստրալիա էի, հոն ալ կանոնադրութիւն մը շինեցինք երկրին պայմաններուն համաձայն, պայմաններ, որոնք տարբեր են Ֆրանսայի կամ Ամերիկայի պայմաններէն: Այս պատճառաւ չենք կրնար այս բոլորը համախմբել: Իւրաքանչիւրին համար տարբեր գլուխնե՞ր պիտի շինենք: Արտասահմանի բոլոր թեմերը արդէն կաթողիկոսին ենթակայ են: Նոյնիսկ առաջնորդի ընտրութիւնը եթէ կաթողիկոսը չվաւերացնէ, առաջնորդը առաջնորդ չի կրնար ըլլալ: Ասոնցմէ դուրս, եկեղեցւոյ բարեկարգութեան հարցեր կան եւ պէտք է ըլլան: Ուստի, գէթ տարին անգամ մը անպայման եպիսկոպոսական ժողով պէտք է գումարուի: Ասկէ դուրս, եթէ ոչ երկու տարին անգամ մը, գոնէ չորս տարին անգամ մը Ազգային Երեսփոխանական ժողով ալ պէտք է գումարուի: Որովհետեւ հարցեր կան, որոնք եպիսկոպոսական ժողովի շրջանակէն դուրս կը մնան: Ի վերջոյ Հայաստանեայց եկեղեցին ազգային եկեղեցի է: Անշուշտ այն անձերը, որոնք պիտի ընտրուին, չորս տարուան համար է որ կ՚ընտրուին: Եւ այս կերպով արդէն կարգ մը հարցեր կը լուծուին, որովհետեւ եպիսկոպոսական ժողովը ամէն հարցով չի զբաղիր, իրաւասութիւն չունի: Եպիսկոպոսական ժողովը միայն կրօնական հարցերով կը զբաղի: Նկատի առէք Գերագոյն հոգեւոր խորհուրդի պարագան: Հոգեւոր խորհուրդի անդամները նշանակովի են: Մենք երկու պատրիարքներս ի պաշտօնէ արդէն անդամ ենք եւ նոր կարգադրութեամբ մըն ալ ատենապետներն ենք Գերագոյն հոգեւոր խորհուրդի: Բայց մենք ընտրուած կը նկատուինք ժողովուրդին կողմէ: Միւսներուն ալ ընտրութիւնը նախընտրելի է որ չորս տարին անգամ մը կատարուի եւ նորեր յաջորդեն հիներուն: Աւելի առաջ Հոգեւոր խորհուրդը միայն եկեղեցականներէ կազմուած էր: Գէորգ Ե.ի ընտրութեամբ է որ նաեւ կարգ մը աշխարհականներ ալ կազմեցին Հոգեւոր խորհուրդին եւ ասիկա աւելի զօրացուց մեր եկեղեցւոյ «ազգային» հանգամանքը:

– Դուք ըսիք, թէ իւրաքանչիւր երկրի համար, այդ երկիրներուն յարմար կանոնադրութիւններ ստեղծուած են: Ճիշդ չէ՞ որ բոլոր այդ տարբեր կանոնադրութիւնները համադրուին Ս. Էջմիածնի հեղինակութեան ներքեւ:

– Արդէն այդպէս է: Բոլոր կանոնադրութիւնները կը վաւերացուին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին կողմէ: Միայն պատրիարքութիւնները թեմ չեն, ուրոյն պատրիարքութիւն են, ուստի անոնց կապը Ս. Էջմիածնի հետ պարզապէս հոգեւոր կապ է: Օրինակի համար, պատրիարքի մը ընտրութիւնը չի վաւերացուիր Ս. Էջմիածնի կողմէ: Ս. Էջմիածինը պարզապէս կը շնորհաւորէ ընտրուած պատրիարքը: ■

Ազգ

միջազգային

«Ռուսները գիտեն, որ Ամերիկան այժմ զենք վաճառող թիվ 1 երկիրն է աշխարհում», ասում է ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Փերրին «Թայմի» դեկտեմբերի 19-ի համարում: Մինչդեռ, շարունակում է Մարկ Թոմսոնը, 1992 թվականի Քլինթոնի նախընտրական պայքարի ժամանակ առաջ քաշված կարեւոր հարցադրումներից մեկը զենքի վաճառքի նվազեցումն էր: Նախագահի պաշտոնն ստանձնելուց կարճ ժամանակ անց [illegible]

բից: Այդ երկրների մեծամասնությունը հրաժարվում է նույնիսկ ստուգել ապրանքը նախքան գնելը, խուսափելով այդ նպատակի համար զգալի ծախսեր անհրաժեշտությունից: Այսպիսով, ըստ «Թայմ»-ի տարածաշրջանում հրապարակված ցուցակի, ամերիկյան զենքի գլխավոր գնորդների շարքում նշված են Սաուդյան Արաբիան, որը 1990-93-ի ընթացքում կնքել է 30.4 մլրդ դոլարի գնումներ, Թայվանը 7.8 մլրդ դոլարի, Եգիպտոսը 4.4 մլրդ դոլարի: Քո-

աճել է 134 տոկոսով: Այս գերակշռությունը մեծ մասամբ վերագրվում է Ծոցի պատերազմում ԱՄՆ-ի ձեռք բերած հաջողությանը, ինչպես նաեւ թիվ 1 մրցակից նախկին Խորհրդային Միության ներկա տնտեսական ճգնաժամին: Այս թվերի ներքո հետո ամենեւին էլ զարմանալի չէ, որ երկրագնդի տարբեր անկյուններում տեղի ունեցող 48 հակամարտություններից 39-ում օգտագործվում է ամերիկյան զենք:

Զենքի վաճառքը, իհարկե, առա-

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄ

Զենքի առևտուրն աճում է. ԱՄՆ-ը դարձել է առաջին մատակարարողն աշխարհում

տամենտը սկսեց ճիշտ հակառակ քաղաքականություն վարել. օտար երկրներում գտնվող ամերիկյան դեսպանների խրախուսմամբ [illegible] եւ գիտագործական արտադրանքների շարքում կնքել նաեւ զենք վաճառելու պայմանագրեր:

Նոյեմբերին Արգենտինա եւ Բրազիլիա կատարած իր այցելության ժամանակ Փերրին հույս տվեց նրանցից ստանալ ամերիկյան առաջնակարգ F-16 կործանիչների պատվերներ: Իսկ դրանից առաջ ամռանը, կառավարությունը թույլ էր տվել Մակդոնել Դուգլաս Շիփբիլդինգ նավաշինարարական ընկերությանը կառուցելու յուրաքանչյուրը 350 միլիոն դոլարի արժողությամբ դիզելային սուզանավեր Եգիպտոսի եւ այլ երկրների համար: Իսկ նրանց համար, ովքեր չեն կարողանում վճարել այդքան բարձր գին նորագույն սիստեմների դիմաց, պենտագոնը հոժարակամ «աքսորում» է իր այսպես կոչված «ավելցուկ» պաշտպանության շրջանի մի քիչ հնացած, բայց դեռեւս պիտանի [illegible]ներից: Վերջին շրջանում, ըստ «Թայմի» տվյալների, նման «նվիրատվություններ» կատարվել են Եգիպտոսին, որն ստացել է 700 հատ M-60 տանկ եւ 1500 գնդացիր, Իսրայելին 15 հատ F-15 ինքնաթիռ եւ 16 հատ CH-53 ուղղաթիռ, Հունաստանին 80 հատ A-7 եւ A-4 տիպի ռազմական ինքնաթիռ, 671 հատ M-60 եւ մեկ հրթիռակործան սարք, Թուրքիային 28 հատ AH1 ուղղաթիռային ռազմանավ, 822 հատ M-60 տանկ եւ 72 ինքնաշարժ հաու-

վեյթը 3.8 մլրդ դոլարի, Հարավային Կորեան 3.7 մլրդ դոլարի, Ճապոնիան 3.6 մլրդ դոլարի, Թուրքիան 3.3 մլրդ դոլարի, Հունաստա-

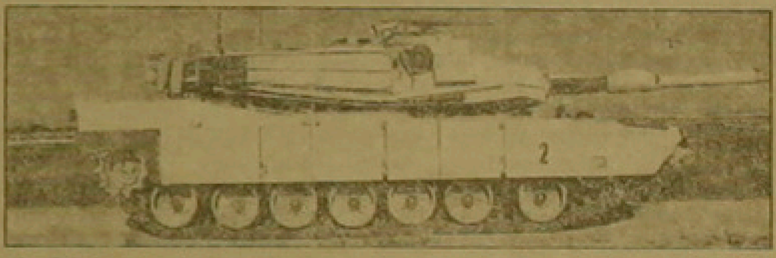

նը 2.8 մլրդ դոլարի, Ֆինլանդիան 2.4 մլրդ դոլարի եւ զարմանալիորեն նաեւ ... Շվեյցարիան 1.8 մլրդ դոլարի:

Հետաքրքրական է, որ համաշխարհային զենքի շուկան ընդհանուր առմամբ անկում է ապրել 1993-ին, 1988-ի 67.9 մլրդ դոլարի համեմատությամբ կիսով չափ նվազելով եւ հասնելով ընդամենը 31.9 մլրդ դոլարի: Մինչդեռ ամերիկյան զենքի առեւտուրը մեծապես աճել է հատկապես բեռլինյան պատի փլուզումից հետո: Վաճառվել է 82.4 մլրդ դոլարի արժողությամբ զենք, [illegible] միասին վերցրած մյուս երկրների զենքի վաճառքի գումարը, որը կազմել է 66.8 մլրդ դոլար:

Անշուշտ ամերիկյան զենքի վաճառքի նմանօրինակ աճը կատարվել է ի հաշիվ այլ պետությունների: Վերջին շրջանում անգլիական զենքի վաճառքը, օրինակ, նվազել է 76 տոկոսով, ռուսական եւ չինական զենքինը 68 տոկոսով: Նշվում է, որ ամերիկյան զենքի վաճառքն

ջին հերթին ծառայում է ամերիկյան արտաքին քաղաքականության արտահայտմանը, ապա նաեւ հակակշռում

երկրի ներսում ժողովրդականություն շահելու նպատակներով կատարված ռազմական բյուջեի սեղմումները: Ոչ պակաս կարեւոր է նաեւ մոտ կես միլիոն նոր աշխատատեղերի ստեղծումը, քանի որ [illegible] խնդիր է եղել Ամերիկայի համար: Բայց արդյո՞ք այդ զենքերի կուտակումները երկրագնդի «թեժ» կետերում չեն բերի միջպետական կամ միջցեղային բախումների մի նոր ալիքի: Չէ՞ որ երրորդ աշխարհի երկրներից շատերը, որոնք անմիջական գնորդների շարքում են, ենթակա են իշխանությունների եւ քաղաքականության հանկարծակի եւ կտրուկ փոփոխությունների: Իսկ եթե հակամարտող երկու կողմերն էլ սպառազինված են ամերիկյան զենքով, այդ դեպքում, [illegible] Իսկ թե ինչպիսի հետեւանքներ կհաջորդեն այդ բոլորին դժվար չէ պատկերացնել:

ՍԱՈՒԴՅԱՆ ԱՐԱԲԻԱ

Շեյխ Յամանին սաուդյան գահատոհմի թիվ 1 թշնամի

Մոտ օրերս Սաուդյան Արաբիայում կարող են փակցվել 64 ամյա շեյխ Ահմեդ Զաքի Յամանիի որոնման ազդարարող հայտարարություններ: Ո՞վ է շեյխ Յամանին: Նա Սաուդյան Արաբիայի նավթի նախկին նախարարն է եւ ներկայումս փաստորեն դարձել է իշխող գահատոհմի գլխավոր ընդդիմախոսը: Բարեկիրթ, նրբանկատ, այսօր այդ անձնավորությունն իրեն բավական ուժեղ է զգում, որպեսզի փիլիսոփայական հանգստությամբ ընդունի հանրության թիվ 1 թշնամու այն դերը, որ իրեն հատկացնում է կասեցված, [illegible], տնտեսական ճգնաժամի շարունակման համար պատասխանատու վարչակարգը: Շեյխ Յամանին նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության անվիճելի աստղն էր, երբ 1986 թ. հոկտեմբերին առանց որեւէ պատճառաբանության պաշտոնանկ արվեց սաուդյան Ֆահդ թագավորի կողմից: Դրանից հետո շեյխ Յամանին, որին ընկերները մտերմաբար «Զաքի» էին անվանում, որոշ ժամանակ Շվեյցարիայում զբաղվեց փաստաբանի իր մասնագիտությամբ եւ հանգիստ ու անձնական կյանք վարեց Լոնդոնի եւ Հարվարդի հա-

մալսարանների [illegible], որը մինչեւ օրս հայրենիքում իրավաբանական ամենամեծ գրասենյակնե-

րից մեկի ղեկավարն է, միաժամանակ հաջողակ գործարար է: Նրա կարողությունը գնահատվում է 500 միլիոն դոլար: Շեյխ Յամանիի ձեռք բերած բազմաթիվ ընկերությունների թվում է Ժնեւի [illegible] «Վաշերոն է Կոնստանտին» հայտնի ֆիրման: Սակայն Պարսից ծոցի պատերազմի ավարտից ի վեր նա նորից սկսեց զբաղվել քաղաքականությամբ, հիմնելով համաշխարհային էներգետիկ հետազոտությունների կենտրոն, որը նավթային խորհրդատվության յուրօրինակ գրասենյակ է: Շեյխ Յամանիի քաղաքական սուր հռետորությունը, բարոյական անբիծ վարկը, ինչպես նաեւ Սաուդյան Արաբիայի կրոնական եւ գործարար շրջանակներում նրա հովանավոր ընկերների խիստ ցանկը հանգեցրել են այն բանին, որ նա հայրենիքում դարձել է բարեփոխական հայտնի գործիչներից մեկը: Երկրի Ջեդդա նախահանգստային քաղաքում ամեն հինգշաբթի շեյխ Յամանիի համախոհները կազմակերպում են ժողովներ, որոնց մասնակցում են վարչակարգի ընդդիմախոսները: Օրերս Սաուդյան Արաբիայի ներքին գործերի նախարարը արգելեց զանգվածային լրատվության միջոցներում հաղորդումներ տպագրել նավթի նախկին նախարարի գործունեության վերաբերյալ, որը ժամանակին երկրի արդիականացման գլխավոր [illegible] էր եղել:

«Լը Պուէն»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակոյթ

Դեկտեմբերի 21-ին Չարենցի անվան դպրոցում նախարարի ներածական խոսքից պարզվեց, որ նա առաջնությունը տալիս է գրավոր խոսքին, որն «ավելի ազնիվ է, անսխալ, ստույգ ու ճշմարիտ»: Հետևապես նա դաժանում հավանված դպրոցի տնօրեններին հարցրեց նախարարի առջև հանդես գալիս ձեռնոցաև մնալ ոտքի վրա ասվող բերանացի խոսքից: Սակայն իր հարցերից անմիջապես հետո հենց իսկը ոտքի վրա բերանացի շարադրեց իր ծրագիրը:

ճուտիկի լավատեսությամբ ակնածայից հիշում եմ բնկ. Բ. Փանոյանին: «Ազգային փրկված ենք, գոյում է նա, մնում է, որ ամեն մեկս մեր գլխից ազատվենք»: Այնպես որ, կրթության գործի կազմակերպումը այնքան էլ բարդ խնդիր չէ: Մնում է, որ բոլորն էլ փող տանեն: Եւ այնպես, ինչպես արտադրությունում, ուսուցիչները եա փող կաշխատեն, մոտակա 4-5 տարիներին մասնավոր դպրոցները հանրապետությունում կկազմեն 10 տոկոս, ավագ դպրոցը (8-10) կդառնա վճարովի, վճարովի

չի լսում, չի խոսում), կամ թե սկսում է նա ինչ-որ հեռանկար եւ խնդրի հետ մանկավարժական ինչ-որ կոչ ուզում մենել: Իսկ երբ պարոն Բլեյանը մարդասիրական նկատառումներով ցույց տալ նաեւ հոգեբուժական հաստատություններից խուսափելու ճանապա՞րհը: Այդպես եւ զժերը խելոք կլինեին եւ խելոքները գիժ չէին լինի, մենք էլ ոչ մեկի ճշմարտության ու բանականության վրա չէինք կասկածի:

Երբ նախարարը ամեն ինչում

Կրթություն. Բարեփոխումներն անհրաժեշտ են, բայց ի՞նչ գնով...

Ծնողներից սովորեցնում է աշխարհին արեւի պես նայել: Իսկ Բլեյանը նայում է ճիշտ եւ ճիշտ Անգլիայի հեռավոր նման գիտնական ինքնավստահությամբ: Այդպիսի հետևությունների հանգամ ենք արդեն իսկ զանգվածային լրատվության միջոցներով արված նրա բազմաթիվ հրապարակումներից, ինչպես նաեւ Եղեգնաձորում, Վայքում, Երեւանի Չարենցի անվան դպրոցում, դպրոցի բանգնոտարտիկների մարզադպրոցում, հանրակրթական դպրոցների տնօրենների եւ լուսավորության գանցի մարզային ներկայացուցիչների հետ ունեցած հանդիպումներից: Սակայն դրանք սոսկ «սենց» հանդիպումներ չէին, այլ նորընծա նախարարի հանրակրթական դպրոցի «զարգացման» ծրագրի ծանոթացում մանկավարժական աշխարհին, որը հեռուն գնացող նպատակներ ունի՝ կառավարությունում եւ խորհրդարանում իր ծրագրի մասնագամից առաջ հաստատել, բե այն արժանացել է մանկավարժների բարձր հավանությանը եւ գովասանքին: Տարեկանավոր ժամանակներում հաջողությամբ օգտագործված այդ հնարը մասամբ հաջողություն ունեցավ նաեւ այդ օրը:

Մի բանի խոկարկես ակնհայտ է, օրավոր խուսափող ընկերային, տնտեսական հարաբերություններում դպրոցը հայտնվել է փլատակների տակ: Ազատ շուկայական հարաբերություններ նմանվող պայմաններում դպրոցը իր նախկին կարգավիճակով դրդրոտության մանում պարփակվող անկենդան մարմին է վերածվում: Պարոն Բլեյանի մանկավարժական խառքը այս առումով վտանգավոր է ոչ թե նրանով, որ ճշմարիտ չէ, այլ որ ճշմարտանման է: Դա կարող է շատերին մոլորեցնել: Համառակությունը խոկարկես որ հաստել է շաքխատող դպրոցի զանգակարի հետ: Այդ կարեւորագույն մարզում անհրաժեշտ են շտապողական բարեփոխումներ: Սակայն այստեղ հարցը բարեփոխումների որակական կողմին է վերաբերում: Պարոն Բլեյանը, որևան էլ խորհում է հեղափոխական բառից, սակայն ոճի ու գործողության կտրուկ շրջադարձով է փորձում լուծել զուգյան այդ հանգույցը: «Մենք պիտի կարողանանք արագ փող աշխատել», հայտարարում է նա: Մնում է իմանալ, թե փողը ո՞ւմից պետք է աշխատել: Պարզվում է, փող ունեցողներից (ծնողներից): Իսկ ով փող չունի՞... Դե ի՞նչ, փողից ծնված այդ երեխաներով էլ բոլ նրանցին գործերի նախարարությունը զբաղվի (կարծես նրանք ուրիշ բան ու գործ չունեն), դատախազությունն ու արդարադատությունը զբաղվի: Հերիաբային

կդառնան նաեւ մարզադպրոցները, արտադպրոցական-արտադասարանական խմբակները...

«Դպրոցը իմ ու ձեր հանճարի արդյունքն է լինելու», անմոռ հպարտությամբ հայտարարում է մանկավարժ Հերոստրատը: Մեզ մնում է միայն վիճարկել նրա մանկավարժական ուռճ հայացքները: Նախարարը մարդասիրական նկատառումներով դեմ է կոմունիստական վարչակարգում ստեղծված հատուկ եւ օժանդակ դպրոցների գոյությանը: Համր, բոլյ լսող, կույր, բոլյ տեսնող, ակարամիտ երեխաներին «հասարակությունից մեկուսացնելը» նախարարը համարում է ոչ ճիշտ կոչ անելով նրանց դաստիարակությունը կազմակերպել առողջ միջավայրում, որը եւ կարող է նպաստել նրանց վերադառնալու առողջ բանականության: Հենց այդպես, հետս ու հանգիստ, առանց ավելորդ ծախսերի ու հատուկ մանկավարժական ձեռնարկումների, մեզ մնում է, որ պարոն նախարարը իր մանկավարժական դիտարկումները հիմնավորի մի փոքրիկ մերոդական ցուցումով կույր կամ համր երեխաներին ինչպես պիտի «առողջ միջավայրում» յուրացնեն դասը, առանց հատուկ ուսուցման պայմանների, հատուկ մասնագետների եւ ուսումնաօժանդակ դիտարկումների նրանք ինչպես պիտի կարդալ սովորեն, գրել սովորեն, դաս պատասխանեն (չմոռանանք, որ կույրը չի տեսնում, համրը

ճիշտ է, ուրեմն դասագրերը լուսավորության նախարարության հոգսը չպիտի լինեն, նախարարությունը պետք է զբաղվի միայն առարկայական ծրագրերով, նախարարության հոգսը չպիտի լինի նաեւ աճող սերնդին ազգային գաղափարախոսությամբ դաստիարակելը: Կաթոլիկ Մխիթար Սեբաստացու կրթօջախի ուղղափառ տնօրենը կողմ է մարդու դաստիարակության, բայց ոչ հայի դաստիարակության: «Այս աշխարհը մեկն է, ասում է նա, Աստված մեկն է, Ավետարանը մեկն է, դաստիարակությունն էլ պետք է մեկը լինի»: Իհարկե, նրա իմաստությունը բոլոր չի տալու հիշելու, որ աշխարհում հայը եւս մեկն է, հետեւապես անհրաժեշտ է նաեւ հայեցի դաստիարակությունը: Ազգային դաստիարակությունը, ըստ Բլեյանի, զուտ տարածքային պայման է, ներպարում, այնքանով, որքանով որ այդ գործը կատարվում է Հայաստանի ներսում:

Իսկ ի՞նչ է պակասում պարոն Բլեյանին իրականացնելու իր հանճարեղ աշխարհային առաքելությունը:

«Մեզ փառատենչ տնօրեններ են պետք, ասում է նա, պիտի այս գնով տատասյող մարդիկ գտնել, գցել հասարակության ջանք...»:

Դե ի՞նչ, շնորհավորում ենք կրթության նախարարին, առաջին ցեցը արդեն հասարակության ջանն է ընկել...

ԱՇՈՏ ՅԱՂԱՍՅԱՆ

ՄԵՆՔ

«Ազգի», շախմատի, ստացված եւ չստացված մրցանակների մասին

Համառ եւ երկարատեւ պայքարից հետո ավարտվեց «Բաղդասարյանների ընդդեմ մյուսների» «Ազգի» շախմատային մրցաշարը: Հաղթեց պատասխանատու խաղացող Նախիչ Հակոբյանը (10 հնարավորից 8,5 միավոր), շահելով գլխավոր մրցանակը 10 000 դրամ եւ արժանացավ մրցության մեջ եւեթում բոլոր լով Բաղդասարյաններին ու մյուսներին:

մանված չէր, չհնարվեց խոսակցական մրցանակ, նույն բախտին արժանացավ մրցավար Աշոտ Մար-

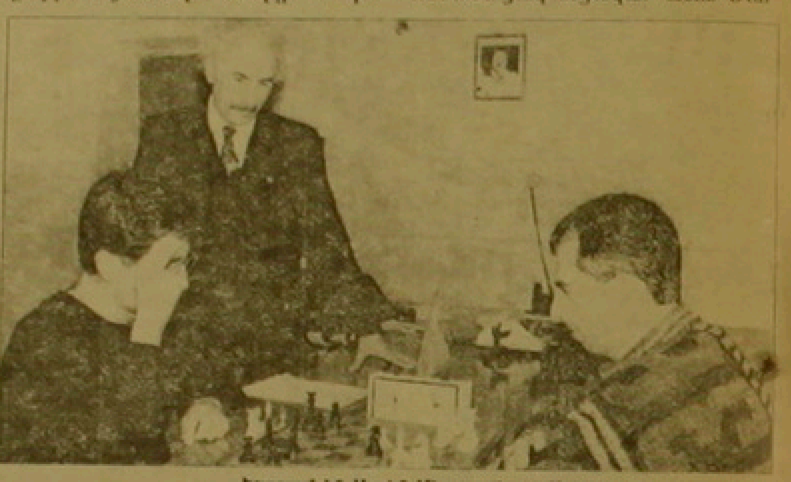

Խաղում են Արմեն Մկրտչյանը եւ Սամվել Բաղդասարյանը

Բաղդասարյանների ընտանիքը (Սամվել եւ Սուրեն), մեծավ համերաշխությամբ արժանացավ երկրորդ եւ երրորդ մրցանակներին (5 հազար եւ 3 հազար դրամ): Արմեն Բաղդասարյանին, ինչպես սահ-

տիրոսյանը: Ալեքսանդր Թադեւոսյանը, որն, ի դեպ, խոստացավ հաջորդ մրցաշարում հաղթել բոլորին, եւս չարժանացավ «խոստմնալից շախմատիստ» մրցանակին: Մրցաշարի ավարտին, ի հակադրություն ՅԻՎԻԿ ի օրենքների, չհասցրեց մասնակցել Արմեն Մկրտչյանը, հանի որ զորակոչվեց բանակ:

«Ազգի» սահմանած գլխավոր մրցանակը, իհարկե մի մասով միայն, ծախսվեց նման մեծ ուրախության «ազգականների» հետ կիսելու արիթով:

Ռ.Խ.

ԿԻՆՈ

«Մայրիկ» ֆիլմը ֆրանսիացի հեռուստադիտողին

Անմանորին նախորդած կիսակի եւ երկուշաբթի օրերին ֆրանսիական ՏՖ-1 հեռուստաալիքը հեռուստատեսային ամենամեծ լսարան (6,5 մլն մարդ) ներառող ժամերին երեք հեռարձակեց Անրի Վեռնոյի (Աշոտ Մալաքյան) «Մայրիկ» երկմասանոց կինոժապավենը, որի ցուցադրումը նախորդեց այսօրվա Հայաստանի մասին դասնոյ ռեպորտաժ: Այս մասին հաղորդում է Վալանսի մեր թղթակից Գրիգոր Ամիրզայանը, որ երեւույթը բնորոշեց որպես մեծ հաղթանակ հայոց ցեղասպանության դատապարտելու ճանապարհին պայքարում:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Ուիթնի Հյուսթոնը չի հանգչեցում

Դժվար է գտնել այնպիսի նեգրուհի, որն Ուիթնի Հյուսթոնից ավելի զորեղ ձայն ունենա կամ գոնե նրանից ավելի գեղեցիկ լինի: Մինչդեռ ապագա աստղը մանկության տարիներին շատ խժդժությունների է ենթարկվել համադասարանցիների կողմից: Սուրբ Ֆրանկլինի դպրոցի աշակերտուհիներին դուր չէին գալիս նրա յափազանց բաց գույնի մաշկը, «սպիտակամորթի» դիմագծերը: Նրանք երբեմն Ուիթնիին նույնիսկ հարվածում էին ոտքերով: Մասամբ դա էր պատճառը, որ նա ստիպված եղավ ծեծկռտուքի ժամանակ իրեն կաշկանդող դպրոցական համազգեստը մեկընդմիշտ փոխարինել ջինսով:

Ուիթնին հաճախում էր նաեւ կիրակնօրյա դպրոց, ինչպես ընդունված էր օրինավոր ընտանիքներում (իսկ Հյուսթոնի ընտանիքը հենց այդպիսին էր): Ցնցող ձայնի տեր աղջնակին ընդունեցին եկեղեցական երգչախումբ: Ականատեսները հիշում են, թե մարդիկ ինչպես էին արտասվում նրա երգեցողությունից: Այնուեւ վերջերս Ուիթնին ընդգրկված էր եկեղեցական երգչախմբում:

Նախքան համաշխարհային ճանաչման հասնելը Ուիթնին երկար ժամանակ աշխատել փոքր ակումբներում, ուր գնում էր (մենակ վախենում էր)

հավատարիմ ընկերուհու՝ Ռոբինի հետ: Յանրահայտ տղայությունը Բլայվ Դեյիսի ուշադրությանն

արժանանալուց հետո Ռոբինի պատճառով Ուիթնիին սկսեցին ամբաստանել, թե նա լեսբուհի է: Յանրության կասկածների պատճառն այն էր, որ ավելի քան 25 տարեկան Ուիթնին կյանքում որեւէ տղամարդ չէր եղել, թեեւ նրա ծնողը խնդրել էր այնպիսի «նախանձելի» փեսացու, ինչպիսին է Էդի Մերֆին: Նրանք լավ բարեկամներ էին եւ միայն այնքանը: Բամբասանքները վերջ գտան Ուիթնի Հյուսթոնի եւ Բոբի Բրաունի ամուսնությունից հետո: Զգուշության ընթացքում Ուիթնին գիրացավ 25 կիլոգրամով, իսկ Բոբին համակ դա վաճառում էր նրան: Ի

վերջո, երբ նա հերթական անգամ տուն եկավ վաղ առավոտյան, Ուիթնին «վռնդեց նրան իր կյանքից»:

Իսկ վերջերս Ուիթնի Հյուսթոնին պատահեց մեկ ուրիշ, առավել ավելի ծախորդություն: Նրա ձայնն սկսեց խզվել: Առայժմ բժիշկներին չի հաջողվել գտնել նրա ձայնալարերի հիվանդության պատճառը:

Բայց Ուիթնին անձնատուր չի լինում: Նոյեմբերին նա մի շարք համերգներ տվեց ցեղախտության ազատագրված Յարավաֆրիկյան Յանրապետությունում: Անմանորի գիշերը Սոսկվայի հեռուստատեսությամբ ցուցադրվեց Յոհաննեսբուրգում կայացած նրա համերգներից մեկի տեսագրությունը:

Պ. Բ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ

Ռաֆայել Իշխանյանի «Հայ գիրքը 1512-1920 թթ.» աշխատությունը լեհերեն

Վրոցլավի (Լեհաստան) Օսոլինեում նշանավոր հրատարակչությունը լույս է ընծայել պրոֆ. Ռաֆայել Իշխանյանի «Հայ գիրքը 1512-1920 թթ.» աշխատությունը, որի հիմնական նյութը հայ տպագիր գրքի պատմությունն է: Նախ լեհ ընթերցողին համառոտ տեղեկություն է տրվում հայոց պատմության վերաբերյալ, հիշատակվում են հայկական հնագույն պատմությունները՝ Արմանի (Ք. ա. 3-րդ հազարամյակ), Յայասա (Ք.ա. 15-13-րդ դդ.), Արարատի թագավորություն (Ուրարտու, Ք.ա. 9-7-րդ դարեր), ինչպես նաեւ Երվանդունիների, Արտաշեսյանների, Արշակունիների, Բագրատունիների թագավորությունները եւ 1918-20թթ. Յանրապետությունը: Ծանոթություն է տրված 1915թ. եղեռնի մասին: Յայաստանը ներկայացված է որպես գրի հնագույն երկրներից մեկը, որտեղ սկսած Ք.ա. 9-րդ դարից, գրել են տարբեր լեզուներով: Որոշ 5-րդ դարում Մաշտոցի կողմից հայկական գրերի ստեղծումը:

Յակիրճ ներկայացված է հայերեն ձեռագիր գիրքը: Ապա մանրամասն խոսվում է 16-րդ դարի հայ տպագրիչ հրատարակիչների՝ Յակոբ Մեղապարտի, Աբգար Դպիրի, Սուլթանշահի, Յովհաննես Տերզնցու մասին: Կարեւոր

տեղ է տրված Վենետիկին՝ որպես հայ տպագրության օրրանի, հայաստան առաջին տպագիր գրքերի ծննդավայրի:

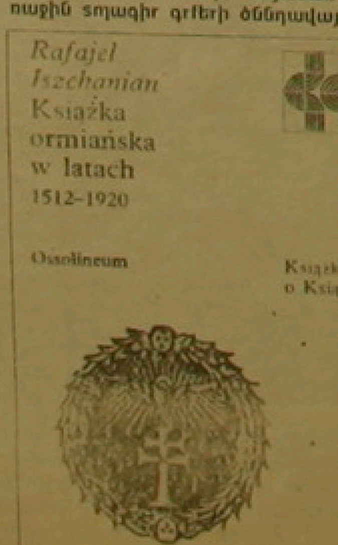

Այնուհետ հայ գրքի զարգացման պատմությունը ներկայացված է ժամանակագրական կարգով, ըստ տպագրության կենտրոնների՝ Կ. Պոլիս, Յռոմ, Լվով, Նոր Ջուղա, Ամստերդամ, Մարսել, Մադրաս եւ այլն: Ընդարձակ են Ոսկան Երեւանցու եւ Մխիթարյանների գրահրատարակչական գործունեությանը նվիրված բաժինները, ինչպես եւ Յայաստանում հիմնված առաջին տպարանի (էջմիածին) աշխատանքի նկարագրությունը: Առաջին անգամ է, որ հայ գրքի հեղափոխական պատմությունը ներկայացվում է լեհ ընթերցողին՝ նրա մայրենի լեզվով:

Գիրքը հրատարակված է մեծ ճաշակով (կազմին դրոշմված է Աբգար Դպիրի տպարանիշը), մոտ 50 պատկեր ի ցույց են հանում հայերեն գրահրատարակչական գործի տարբեր փուլերը:

Ռաֆայել Իշխանյանի այս աշխատությունը լեհերեն է թարգմանել ականավոր լեհ հայագետ Անջեյ Պիսովիչը՝ 1981թ. հայերեն հրատարակությունից:

Ի դեպ, վաղուց ի վեր խմբագրված եւ տպագրության է պատրաստված նույն աշխատության ռուսերեն բարգ մանությունը՝ ՅՅ ԳԱԱ հրատարակչությունում, սակայն ֆինանսական դժվարությունները հետաձգում են նրա տպագրությունը:

ԱՇՈՏ ՏԱՐՕՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Էլմիրա Անտոնյան. «Գարունը գա, մի դուռ կբացվի երեւի»

Այսօրվա սերնդին Էլմիրա Անտոնյան անունը թերեւս քիչ բան է ասում: Իսկ կար ժամանակ, երբ նրա լուսանկարները չէին իջնում թերթերի էջերից: Նա մեր հանրապետության ամենատիտղոսավոր թենիսիստուհին է՝ աշխարհի գավաթակիր, Եվրոպայի չեմպիոն, բազմաթիվ մրցաշարերի հաղթող... Դժվար գտնվեց, սակայն, ճանապարհը Էլմիրայի հետ՝ սեղան: Ամուսինը՝ փոքր սեղանի անվերջնի վարպետ Գեղամ Վարդանյանը տարիներ առաջ ողբերգաբար հեռացավ կյանքից՝ Էլմիրայի խնամքին թողնելով երկու դստերերին: Վերջը, որոմ Էլմիրային նվիրված պատմվածք ունեմ, նվիրեցի նրան սեղանի թենիսի ֆեդերացիայի նախագահ Ռուբեն Ասատրյանի առանձնասենյակում: Ակամայից ծնվեց եւ այս հարցազրույցը:

ՍԻՄՈՆ ՏԱԳՈՐՅԱՆ

– Էլմիրա, ամիսներ առաջ, երբ հանդիպեցինք, պատրաստվում էիք մեկնել Լոս Անջելես՝ մրցելույթների...

– 20 օր առաջ եմ վերադարձել:

– **Կարծում եմ դժվար չէ կռահել հաջորդ հարցը...**

– ԱՄՆ-ի սեղանի թենիսի ֆեդերացիայի հրավերով մի խումբ հայ վետերաններս մասնակցեցինք տեղի բաց առաջնությանը: Միանգամից ասեմ, որ Ամերիկայում սեղանի թենիսը մեծ մասսայականություն չի վայելում, եւ կազմակերպիչները առանձնապես ջանք չէին թափել: Մրցումները կարծես ավելի շատ առողջարարական ուղղվածություն ունեին...

– **Միամիտ կլինի կարծել, թե աղետալությունը ֆինանսավորել են մարզական կազմակերպությունները...**

– Հոլանդացիս Գեղամի հո ամբողջ աղջիկն էր Սան Ֆրանցիսկոյից: Իսկ Ամերիկայում գտնվելուս չորս ամիսների ընթացքում խոզասար վերաբերմունքի արժանացա ճանաչված թենիսիստուհի Ջանգիստ Թագուհու Ֆրոջ ու եղբոր Արտաշի ու Ասողիկի կողմից:

– **Հետաքրքիր է, ինչո՞վ էիք զբաղվում այդ ամիսներին:**

– Պարզ ասեմ: Այս ուղեւորությունը ավելի էր՝ ընտանիքիս կարիքները հոգալու համար: Ես պարզապես աշխատանքի դուրսում մեջ էի, իսկ առօրյանում ծանոթ էր...

– **Ամերիկայում, անգամ Էլմիրա Անտոնյանին, կարծում եմ, հենց այնպես դրամ չէին տա...**

– Ծանոթներիս միջոցով տեղավորվեցի կինոստուդիաների ֆիլմայում, որպես փարթերմանի: Շաբաթվա վարձը 200 դոլար: Ամսական խնայում էի 600 դոլար:

– Չեզ նվաստացած չէի՞ք զգում...

– Ցավեցնում հարց է, պատասխանը մեջը: Նույն ֆիրմայում աշխատում պարսկահայ Վազգեն Ղալինյանը, սրտացավ ու զգացմունքային մի մարդ, որ ամեն օր իր մեքենայով տանում էր աշխատանքի ու ետ բերում, երբեմն հոգված ասում էր՝ ես ճամփ տղորտանինին ձեռքերի վրա տեսք է պահել... Ինչ ասել կոպ՝ կյանքը շատ ավելի դաժան է, քան կարող էի պատկերացնել:

– **Բիչ չեն այսօր հանրապետության լքողները, իսկ դուք այդ հնարավորությունը թերեւս ունեք...**

– Հոգնել եմ բարձրագոչ խոսքեր լսելուց: Ասեմ միայն, որ չփախչելը դեռեւս հայրենասիրություն չէ...

– **Ծանոթ դեմքերի հանդիպեցի՞ք այնտեղ:**

– Դրանց թվում նաեւ հայ մարզիկների:

– **Իսկ Անիտա Զախարյանի՞ն:**

– Հյուր եղանք Զախարյանների հարկի տակ: Ինչպես գիտեք, նրանց ընտանիքը խիստ սպորտային է: Հայր Լեոնիդ Զախարյանը մարմնամարզության մարզիչ է, մայրը Սյուզան Զախարյանը, որ Անիտային դարձրել է ճանաչված թենիսիստուհի, նույնպես խումբ ունի: Ամուսինը անվանի մարմնամարզիկ Արթուր Հակոբյանն էլ է մարզչությամբ անում, առաջացող խոստացող մի սան ունի եւ առավելապես նրանով է զբաղված:

– **Անիտային մոռացար:**

– Անիտան աշխատում է օլիմպիականներից մեկի զբաղման բաժնում: Մարզումներին քիչ ժամանակ է տրամադրում, եւ, այնուամենայնիվ, ԱՄՆ առաջնությունում գրավել է 3-րդ տեղը: Ընդգրկված է երկրի հավաքականում:

– **Անցած տարում ի՞նչն առանձնապես ուրախացրեց եւ ի՞նչը դառնացրեց Ձեզ:**

– Ուրախացրեց Գեղամին նվիրված հուշամրցաշարը, որ այսուհետ դառնալու է ավանդական: Դառնացրեց եւ դառնացնում է երկրյան խավարը: Եւ ավելի շատ այն պատճառով, որ կտրել դուստրս Ալինան աչքերի հիվանդություն ունի եւ նրան հակացուցված է մթությունը:

– **Աշխատո՞ւմ եք:**

– Սպորտվարչության համակարգում մերթընդհատ եմ, օգնում եմ նաեւ սեղանի թենիսի հանրապետության հավաքականին:

– **Սեղանի թենիսը մեզանում ապագա ունի՞:**

– Իհարկե: Մենք հասուն ավանդույթներ ունենք, հրաշալի մասնագետներ, բայց մարզաձեւը օգնության կարիք ունի:

– **Մեր այս զրույցի ընթացքում մի սեւեռուն միտք չէր լքում ինձ. Ամերիկայում Էրթինով վաստակածը որքա՞ն կբավարարի...**

– Գարունը գա՝ մի դուռ կբացվի երեւի...

ԿՈՐՍԻԿԱ

«Բաստիայի» նախկին նախագահը սպանվեց

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍՐԳՁԱՅԱՆ

«Վալանս, Ֆրանսիա»

Կորսիկայում սպանությունները սովորական երեւույթ են կապված կղզու պատմության եւ նրա տարօրինակ ավանդույթների հետ: Այստեղ բնակիչները սովորություններով շատ նման են սիցիլիացիներին, որոնք մասին, ովի գոհ դարձան 17 ֆուտբոլասերներ:

«Բաստիա»–«Օլիմպիկ» (Մարսել) խաղից առաջ Ֆիլիպին հեռախոսով մի քանի անգամ սպառնացել են, որ նրան սպանելու են: Մինչ այդ նա որպես «Բաստիա» մարզադաշտի պատասխանատու 1992 թ. մայիսից

հայտնվի են խնեց մաքիոզ արարքներով: Իր տան դեմ «Բաստիա» թիմի նախկին նախագահ Ժան Ֆրանսուա Ֆիլիպը դեկտեմբերի 26-ի առավոտյան ժամը 6.30 ռոպեին, երբ կնոջ հետ պատրաստվում էր նստել իր ավտոմեքենան ժամը 7.10-ի օդանավով Փարիզ մեկնելու համար, սպանվեց: 52-ամյա Ժան Ֆրանսուա Ֆիլիպը նոյեմբերի 4-ին Բաստիայի դատարանում պետք է ցուցմունքներ տար 1992 թ. մայիսի 5-ին «Բաստիա» մարզադաշտի տրիբունայի փլվելու մինչեւ հիմա բանտարկված էր եւ սպասում էր դատավարությանը: Անհայտ մարդիկ այլ կերպ վճռեցին Ֆիլիպի ճակատագիրը. ոստիկանությունը մարդասպանների ոչ մի հետք չունի: Բայց Կորսիկայում շատերն արդեն գիտեն եւ զարմանալի խոսում են, որ սպանությունը մարզադաշտում 1992 թ. վթարի հետեւանքով զոհվածներից որեւէ մեկի հարազատների գործն է: Ցավալի է, որ «ֆրանսիական» այս կղզում մարդիկ վարժվել են անմարդկային արարքների:

ՀՈԿԵՅ

Երիտասարդ Սողոմոնյանը Ֆրանսիայի հավաքականի խաղացող

Ֆրանսիայի Ալպիական լեռնաշղթայի Շամոնիքս հայտնի քաղաքում, ուտեղ նախկինում կայացել են ձմեռային օլիմպիական խաղեր, տափօղակով հոկեյի Ֆրանսիայի հավաքականը ֆինլանդացի Յուհանի Տամինենի ղեկավարությամբ դրսեւորական հանդիպումներ անցկացրեց Ֆինլանդիայի, Կանադայի եւ Լեհաստանի թիմերի հետ: Այդ խաղերին Ֆրանսիայի հավաքականի կազմում հանդես էր գալիս նաեւ հայազգի Սողոմոնյանը, որի կապարում էր պաշտպանի պարտականությունը: «Ես ուզում եմ երիտասարդ խաղացողների, նույն թվում եւ Սողոմոնյանի, բախտը բանալ նրանց ընդգրկելով Ֆրանսիայի հավաքականում», հայտարարեց Յուհանի Տամինենը:

ՏԱՄԱՌՈՏ

Բաժեզիին սպասում է Ճապոնիան

Ըստ իտալական հեռուստակայաններից մեկի՝ Իտալիայի հավաքականի եւ «Միլանի» կենտրոնական պաշտպան, 34-ամյա Ֆրանկո Բարեզին իր պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային կյանքը պետք է ավարտի Ճապոնիայում: Հավանաբար նա հանդես կգա Յոկոհամա քաղաքի «Ֆլյուգել» թիմում: Այս ակումբը ուզում է «գնել» նաեւ Ռուուդ Գուլիտին (Հոլանդիա) եւ Կարլոս Դունգային (Բրազիլիա):

Ֆուտբոլիստը սրտի վիրուսակիր

Եգիպտոսի Ալեքսանդրիա քաղաքի «Օլիմպիկ» թիմի նիգերիացի խաղացող Յուսեֆ Օմարը սրտի վիրուսակիր է: Այդ բանը պարզվեց արյան հետազոտության ժամանակ: Եգիպտոսի կառավարությունը հրահանգեց երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիային նիգերիացի խաղացողին վտարել Եգիպտոսից:

ԵՎՐՈՊԱ-96

Հայաստանի հավաքականի մրցակիցների ճամբարում

Ֆուտբոլային մրցավարները գործադուլ են հայտարարում

...անից պարզվում է, որ ֆուտբոլային մրցավարներին միայն Հայաստանում ...որ ծեծի են ենթարկում: Նույն իրավիճակն է նաեւ Կիպրոսում: Այս երկրի մրցավարները հայտարարել են անժամկետ գործադուլ, այնքան ժամանակ, մինչեւ ֆուտբոլի ֆեդերացիան, ...ական իշխանությունները կամ ոստիկանությունը չպաշտպանեն ֆուտբոլային մրցավարներին ֆուտբոլասերների կողմից մեծական ոտնձգություններից: Ընդ որում մրցավարների նկատմամբ ոտնձգությունները միայն խոսքով չեն արտահայտվում: Հաճախ գործի է դրվում բռնի ուժը: Օրինակ, ...ցյալ շաբաթ եւ կիրակի օրերին, ...րի առաջնության խաղերի ժամանակ, միանգամից 4 մրցավարներ հայտնվեցին հիվանդանոցում, ընդ որում, մեկը ջարդված ծնոտով: Ինչպես հայտնի է, Կիպրոսի հավաքականը Հայաստանի հավաքականի հետ ընդգրկված է Եւրոպա-96-ի ընտրական փուլի 2-րդ խմբում: Կիպրոս-Հայաստան ...ի ժամանակ, երբ մենք գտնվում ...նք Կիպրոսում, տեղի մարզական ...գրողներն այն միտքը հայտնեցին, որ ...ազգային առաջնության խաղերի ...սմամբ հետաքրքրությունները ավելի մեծ են, քան հավաքականի ելույթների նկատմամբ: Յուրաքանչյուր թիմ ֆուտբոլասերների իր բանակն ունի:

Ուշագրավ է, որ Կիպրոսի բարձրագույն խմբի առաջնությանը մասնակցում են ընդամենը 10 թիմեր, եւ մրցաշարն էլ անցկացվում է 3 շրջանով: Ընդ որում, 3-րդ շրջանում դաշտի տեր է դառնում այն թիմը, որը առաջին երկու շրջանից հետո ավելի բարձր դիրք է զբաղեցնում:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Տոնյա Հարդինգը Զմեռ դատի տարազով

Ամերիկահայտ գեղասահորդուհի Տոնյա Հարդինգը շարունակում է գրավել ամերիկացիների ուշադրությունը: Երոտիկ մի ֆիլմի սկանդալից հետո, ուր ամուսինը նրան նկարահանել էր սեռական կյանքում, Տոնյա Հարդինգը հանդես եկավ ամերիկյան մի շարք է ռոսիկ ամսագրերում, այն էլ ամբողջովին մերկ: Ըստ տեղեկությունների, նա չունի կյանքի օրենքներ եւ ոչ էլ պատվի զգացում: Վերջերս Ամանորի տոնակատարությունների ժամանակ Տոնյա Հարդինգը Պորտլենդի հանրախանութներից մեկում ծոցյալ ելույթ էր ունենում Զմեռ պապի հագուստով: Այս ամենը Տոնյա Հարդինգը կատարում էր ոչ թե այն բանի համար, որ ուրախացնի երեխաներին, այլ նրա համար, որ կատարում էր դատարանի կողմից իրեն պարտադրված 500 ժամ ծրի աշխատանքը: Այս պատիժը նա ստացել է ամերիկացի մեկ այլ անվանի գեղասահորդուհի Նենսի Քերիգանի դեմ կազմակերպված հայտնի հարձակման համար: Ցմահ զրկված գեղասահքից, Տոնյա Հարդինգը ստիպված է սովորել նոր արհեստ, որպեսզի կարողանա վճարել իր բազմահազար պարտքերը:

ՍԵՂԱՆԻ ԹԵՆԻՍ

1994 թ. աշխարհի 20 ուժեղագույնները

Ինչպես մեծ, այնպես էլ փոքր թենիսում միջազգային ֆեդերացիայի կողմից աշխարհի ուժեղագույն խաղացողների դասակարգում է կատարվում: Ահա վերջին ցուցակը, որը հրապարակվել է 1994 թ. դեկտեմբերին, եւ որտեղ հաշվի չեն առնվել Թայվա... նում տեղի ունեցած աշխարհի գավաթի խաղարկության վերջին արդյունքները:

Աշխարհի թիվ 1 թենիսիստ Ժան Միշել Սեյվը

	միավոր
1. Սեյվ (Բելգիա)	1655
2. Վանգ Թաո (Չինաստան)	1628
3. Վալդներ (Շվեդիա)	1575
4. Կառլսոն (Շվեդիա)	1569
5. Մա Վենգե (Չինաստան)	1569
6. Գասիեն (Ֆրանսիա)	1550
7. Կիմ Տաեկ Սու (Հրվ. Կորեա)	1549
8. Պրիմորակ (Խորվաթիա)	1549
9. Ռոսսկոպ (Գերմանիա)	1530
10. Լի Գուն Սանգ (Հրվ. Կորեա)	1527
11. Գրուբբա (Լեհաստան)	1522
12. Լիու Գուոլիանգ (Չինաստան)	1516
13. Կոնգ Լինգհուէ (Չինաստան)	1508
14. Պերսսոն (Շվեդիա)	1500
15. Հուանգ (Կանադա)	1490
16. Կիմ Սոնգ Հուի (Հրվ. Կորեա)	1473
17. Վանգ Յոնգանգ (Չինաստան)	1464
18. Շեն Քսինհուա (Անգլիա)	1463
19. Յու Նամ Կյու (Հրվ. Կորեա)	1460
20. Լու Լին (Չինաստան)	1434

Բաժինը վարում է ՍԻՄՈՆ ՏԱԳՈՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մշակույթ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Հայ մշակույթի հսկայածավալ ցուցահանդես Բոխումում

ՌՈԲԵՐՏ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հունվարի 14-ին գերմանական Բոխում քաղաքում կբացվի «Հայաստան. մշակութային ժառանգության վերածնունդը» ցուցահանդեսը, որում ընդգրկված նմուշները վերաբերում են հայ մշակույթի պատմության անցած ճանապարհը սկսած Ք.ա. 4-րդ հազարամյակից: Ցուցահանդեսի կազմակերպիչներն են Բոխումի քաղաքապետարանի մշակույթի բաժինը (նախաձեռնությունը կազմակերպչինն է) և ՀՀ մշակույթի նախարարությունը: Նախապատրաստական աշխատանքներում մեծ աջակցություն է ցուցաբերել Հայաստանում Գերմանիայի Դաշնության գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Նորբերտ Հայնցեն: Ծախսերի մի մասը հոգացել է Դյուսելդորֆի բանկիր, գործարար Յոզեֆ Տեր-Հարությունյանը:

Ցուցահանդեսի նախապատրաստական աշխատանքները, ինչպես նաև հսկայածավալ ցուցադրանքի ստեղծումը տևեցին շուրջ մեկ և կես տարի: Ցուցադրանքում, որի գլխավոր հեղինակներն են ՀՀ մշակույթի նախարարության արվեստի գործերի վարչության պետ Միրտիչ Սարգսյանը, ինչպես նաև Վիգեն Թադևոսյանը, ընդգրկված է Հայաստանից 520, Սփյուռքից 30 ցուցանմուշ: Լուսանկարչական նմուշների հետ դրանց թիվը հասնում է 560-ի: Առաջին անգամ երկու հայ հատվածների մշակույթը ներկայացվում է միասին:

«Պետական ներկայացուցչությունը ցուցահանդեսի առաջին առանձնահատկությունն է», երեկ իր սկզբում ասուլիսում հայտնեց ՀՀ մշակույթի փոխնախարար Աննիկա Գրիգորյանը, որ Բոխումի ցուցահանդեսի հայկական կողմի կոմիսարն է: Ցուցադրանքի կառուցման առանձնահատկությունների թվում նա նշեց նաև դրա ամբողջականությունը, առաջին անգամ հայ մշակույթի բոլոր ժամանակներում ու ներգաղթ դրսևորումներով ներկայացումը (և ոչ թե Արևելքի ու Արևմուտքի խաչմերուկի կամ զուտ արևելյան մշակույթ կոչվածի), համաշխարհային մշակույթում մտնելու նրա իրավամբ ինքնուրույն պատմատրամաբանությունը և ոչ համակենտրոնությունը: Նա նշեց նաև, որ ցուցահանդեսը չունի որևէ քաղաքական ուղղվածություն: Բոխում են տեղափոխվել հայ մշակույթի ցուցանմուշներ գերմանական այլ քաղաքներից, Ֆրանսիայից: Ցուցահանդեսային կոմիտեն արդեն հրավերներ է ստացել Ֆրանսիայից, Պորտուգալիայից, Անգլիայից, Ավստրիայից:

Գերմանական կողմը դեռևս չի կատարել ծախսերի վերջնահաշիվը, սակայն հանրահայտ «Նոր արվեստների ապահովագրական գործակալություն» ցուցանմուշները ապահովագրել է 105 մլն ամերիկյան դոլարով: «Նոր» գործակալությունը 50 հազար ամերիկյան դոլար է ծախսել ցուցանմուշների տեղափոխման համար հատուկ մասնագիտական ու բարձրորակ սարքերի վրա: Ի դեպ, Հայաստանից դուրս չեն բերվել այն ցուցանմուշները, որոնք կարող էին տեղափոխումից ինչ-ինչ չափով տուժել: Ցուցահանդեսը տևելու է մինչև ապրիլ:

Բացման պաշտոնական արարողությանը մասնակցելու համար փոխնախարար Գագիկ Հարությունյանի գլխավորությամբ հունվարի 13-ին Գերմանիա կմեկնի ՀՀ պատվիրակություն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Համաշխարհային բանկը հունվարի վերջին դարձյալ աղետի գոտում

Հունվարի վերջին Հայաստան կժամանեն Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչները: Այցի նպատակն է աղետի գոտու վերականգնման ծրագրի իրականացման ընթացքի վերանայման նպատակով անցկացնել հերթական ստուգում: Ստուգումները կատարվում են կես տարին մեկ անգամ, սա երկրորդ ստուգումն է: Ծրագրի տնօրեն Միքայել Մելքոնյանը հայտնեց, որ հունվարին խոսք կգնա Համաշխարհային բանկից աղետի գոտու համար նոր վարկեր հատկացնելու մասին: «Այն, ինչ գրվել է ամեն Համաշխարհային բանկի հաշվետվության մեջ, նախևառաջ համաձայնությունն է նոր վարկ տրամադրելու համար, և դա հանդիսանում է հիմք, որի վրա մեր կառավարությունը կարող է սկսել բանակցություններ այդ մասին», ասաց Միքայել Մելքոնյանը:

Թուրք դեսպանն այցելեց Բոխումի ցուցահանդես

Գերմանիայում Թուրքիայի դեսպանն այցելել է Բոխումի քաղաքապետարան, որպեսզի պարզի, թե այնտեղ կազմակերպվող հայ մշակույթին և արվեստին նվիրված ցուցահանդեսը որևէ գաղափարական քաղաքական ուղղվածություն ունի, թե ոչ: Այս մասին հայտնել է ՀՀ մշակույթի փոխնախարար Աննիկա Գրիգորյանը: «Հայ մշակույթը քաղաքական շահարկումների նյութ չի կարող հանդիսանալ», հայտարարել է փոխնախարարը:

Ըստ նրա, ցուցահանդեսի կազմակերպման ընթացքում Բոխումի համալսարանի հայագիտական կենտրոնի կողմից արվել է առաջարկ ցուցահանդեսը նվիրել հայկական ցեղասպանությանը, որը մերժվել է հայկական կողմից: Քաղաքական նպատակներ չի հետապնդում նաև իրենց քաղաքապետարանի տնօրեն Պետեր Շայլմանը:

ԵՏ

ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ

Կաթողիկոսական տեղապահը մեկնեց Երուսաղեմ

Հունվարի 10-ին Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի կաթողիկոսական տեղապահ Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանը մեկնել է Երուսաղեմ: Ինչպես «Նոյյան տապան» գործակալությանը տեղեկացրին Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի տեղեկատվական դիվանից, տեղապահի մեկնման նպատակն է Երուսաղեմի ս. Հակոբյանց եկեղեցում հունվարի 14-ին կատարել Ամանորի արարողություն, իսկ հունվարի 18-ին Սուրբ Ծննդի պատարագ:

Վազգեն Սիսլյանը և Գևորգ Յազըճյանը ՀԺՇ-ից հեռացված

Հայկական ժողովրդային շարժման անցյալ տարվա դեկտեմբերի 28 թվագրված մի գրությունից տեղեկանում ենք, որ այդ կազմակերպությունը առայժմ մեզ անհայտ պատճառներով «մինչև նոր տնօրինություն առկախել է Վազգեն Սիսլյանի անդամակցությունը իր շարքերում»:

Տեղեկացնենք, որ Վազգեն Սիսլյանը ԱՍԱԼԱ-ի նախկին անդամներից է, 1981 թ. սեպտեմբերի 24-ի «Վան» գործողության հերոսներից, երբ ԱՍԱԼԱ-ի չորս մարտիկներ մի քանի ժամով գրավեցին Փարիզի թուրքական դեսպանատունը: Վազգեն Սիսլյանը մի քանի տարվա բանտային պատիժը կրելուց հետո այնուհետեւ միացավ ԱՍԱԼԱ-ին հաջորդած Հայկական ժողովրդային շարժմանը և վերջին երեք չորս տարին ապրում է Հայաստանում:

Միաժամանակ հավաստի աղբյուրներից տեղեկացանք, որ Հայկական ժողովրդային շարժման շարքերից հեռացվել է նաեւ Լիբանանում հրատարակվող «Սփիւռք» ամսաթերթի խմբագիր Գեւորգ Յազըճյանը:

Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում հիմնադրված «Մելլաթ» բանկն ունենալով ավելի քան 50 ամյա միջազգային բանկային գործունեության փորձ, շնորհավորելով Ամանորը և Հայաստանի կառավարության ու ժողովրդի համար բարեհաջող տարի ցանկանալով, հայտնում է, որ սույն թվականի հունվարի 12-ից, երկու երկրների բարձրաստիճան պաշտոնյաների ներկայությամբ, պաշտոնապես իր գործունեությունն է սկսում Հայաստանում Երևանի իր մասնաճյուղով:

«Մելլաթ» բանկը, օգտվելով իր լայն հնարավորություններից, այդ թվում մոտ 1500 մասնաճյուղ Իրանում, 5 մասնաճյուղ արտասահմանում, ինչպես նաև ունենալով ավելի քան 120 հեղինակավոր և բարձրակարգ ներկայացուցիչներ ամբողջ աշխարհում, պատրաստ է իր բանկային ծառայությունները, այդ թվում տարբեր տեսակի ավանդների ընդունում, առևտրի, արդյունաբերության, գյուղատնտեսության և այլ բնագավառներում աջակցություն ցուցաբերել Հայաստանում:

«Մելլաթ» բանկը ակրեդիտիվ հաշիվների, Հայաստանից ամբողջ աշխարհին դրամային փոխանցումների, ճամփորդական չեկերի տրման, բանկային վարկերի հատկացման, [illegible] ու վաճառքի, ինչպես նաև բանկային և առևտրական երաշխավորագրերի և այլ բանկային ծառայությունների միջոցով իր ծառայություններն է մատուցում Հայաստանի ազնիվ ժողովրդին:

«Մելլաթ» բանկը բանկային իր բոլոր ծառայությունները կկատարի ձեզ համար նվազագույն վճարումներով:

«Մելլաթ» բանկը, հենվելով իր բազմամյա «քաղաքավարություն, ճշգրտություն և արագություն» կարգախոսին, Հայաստանի ժողովրդի համար նույնպես վստահելի բանկ կլինի:

«Մելլաթ» բանկը, որը գտնվում է Հանրապետության հրապարակ, Փավստոս Բուզանդի հմ. 1 հասցեում, պատրաստ է իր բանկային ծառայությունները մատուցել ձեզ: Մեր հեռախոսներն են 58.17.91, 58.13.54, 58.15.23, ինչպես նաև միջազգային USS գիծ 151810, ֆաքս 151811:

«ՄԵԼԼԱԹ» ԲԱՆԿԸ ՁԵՐ ԲԱՆԿՆ Է

ԱՐՄԻՆԴ ԿԵՆՏՐՈՆԸ

Հրավիրում է

ինգօրյա ճանապարհորդության դեպի Հնդկաստանի մայրաքաղաք

ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ

չվերթը կկայանա հունվարի 28-ին

(ուղևորության ընթացքում ինքնաթիռը մնում է Դելիում)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախատեսվում է

ԵՐԵՎԱՆ - ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ - ԵՐԵՎԱՆ

նոր չվերթ

«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.

Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79

Ընկերությունը սկսում է 1995 թ.-ը համալիր առևտրա-տնտեսական նոր ծրագրերով:

ԿՈՐԱ

Ընկերությունը շարունակում է վառելիքի մեծական մատակարարումը, ապրանքների վճարումը կանխիկ և փոխանցումային կարգով, ունենալով իր պահեստներում՝

■ նավթ ■ սոլյարկա ■ բենզին ■

■ մազութ ■ յուղի տարբեր տեսակներ ■

Ընկերությունն ունի ծառայությունների համակարգ.

■ Վառելիքը մատակարարում է սեփական փոխադրամիջոցներով Երևանից 50-70 կմ շառավղով:

■ Անվճար գովազդում է Ձեր ապրանքները: Տնտեսական ծրագրերում միայնականորեն կիրառվում են ֆինանսական և իրավաբանական մոդելները:

Ընկերությունը պատրաստ է կատարել նավթամթերքների խոշոր գնումներ, որի առաջարկներով Դուք կարող եք այցելել Բաղրամյան 30, «Կորա» ՍՊԸ:

Հեռախոսներ՝ 22.81.86, 22.32.79, 22.02.74:

QUALIFIED APPLICANTS WANTED

USAID /Caucasus is seeking applicants for a Procurement Assistant and a Property Management Assistant. These are important positions involving the purchase and tracking of all USAID/ property and equipment. The successful candidates will be fluent in English, able in Lotus and database applications, hard working and willing to take the initiative. Prior experience in an relative administrative function is highly desirable.

Interested persons should complete a biographical data sheet, (available at USAID's office), resume, and submit these along with any other pertinent data, (ie letters of recommendation), to USAID/Caucasus, 10 Aigedzor Street, no later than January 13, 1995.

«ԱՋԱՏ-ՋԱՆ» ՍՊԸ

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը դեսպանատներին, հիմնարկ ձեռնարկություններին, շինարարական կազմակերպություններին և անհատներին առաջարկում է մետաղյա դեկորատիվ ցանկապատներ և ճաղաշարեր:

■ Աշխատանքները կատարվում են պայմանագրով:

■ Վճարումը կանխիկ և փոխանցումով:

Մեր հասցեն՝ Երևան, Դավթաշեն? Պռավդայի փող. 1/7 (Հայհիդրոշին վարչության բակում, նախկին Բյուրոյի անվան ինստիտուտի մոտ):

Հեռախոսներ՝ 250045, 250064

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1952. Տպաքանակը 5000. Ստորագրված է տպագրության 11. 01. 1995. Գինը

digitised by A.R.A.R.@